

NKK1.0912.2.2026.8
Warszawa, 28 września 2026

Pani
dr n. med. Bogusława Bukowska
Dyrektor
Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Jednostka kontrolowana: Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
ul. Dereniowa 52/54, 02-776 Warszawa, zwane dalej: „*KCPU*”, „*Centrum*”, „*jednostka*”.

Jednostka kontrolująca/departament: Ministerstwo Zdrowia, Departament Nadzoru
i Kontroli, ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa.

Kontrolę przeprowadziły:

- Marta Skrzecz – główny specjalista w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 101/2026 ważnego od 9 kwietnia do 30 czerwca 2026 r. – kierownik zespołu kontrolnego;
- Aleksandra Pawłowska¹ – radca w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 102/2026 ważnego od 9 kwietnia do 30 czerwca 2026 r.

Temat kontroli: Wybrane aspekty funkcjonowania jednostki, w szczególności:

- 1) wybrane zagadnienia polityki kadrowej, w tym adekwatność zasobów ludzkich do realizowanych zadań,
- 2) wybrane zagadnienia gospodarki finansowej i zarządzania majątkiem,
- 3) realizacja zadań statutowych.

Okres objęty kontrolą: 1 stycznia 2024 r. – 31 grudnia 2025 r., z uwzględnieniem zdarzeń z okresu wcześniejszego lub późniejszego, jeżeli miały istotne znaczenie dla zagadnień objętych kontrolą.

Czynności kontrolne przeprowadzono od 9 kwietnia do 30 czerwca 2026 r., w trybie zwykłym, na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², dalej jako: „*ustawa o kontroli*”.

Celem kontroli było dokonanie oceny wybranych aspektów funkcjonowania jednostki, w szczególności: wybranych zagadnień polityki kadrowej, w tym adekwatności zasobów ludzkich do realizowanych zadań, wybranych zagadnień gospodarki finansowej i zarządzania majątkiem, realizacji zadań statutowych.

¹ 1 czerwca 2026 r. powołana na stanowisko Zastępcy Dyrektora Departamentu Nadzoru i Kontroli.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

I. Ocena ogólna kontrolowanej działalności.

Ocena działań podejmowanych przez KCPU w zakresie kontrolowanych obszarów została przedstawiona w sposób opisowy i obejmuje poniższe oceny częściowe.

Pozytywnie należy ocenić zgodność Regulaminu organizacyjnego oraz określonej w nim struktury organizacyjnej ze Statutem Centrum, nadanych w drodze Zarządzenia Ministra Zdrowia z 28 stycznia 2022 r. w sprawie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom³, ze zmianami⁴, dalej jako: „*Regulamin organizacyjny*” i „*Statut*”. Prawidłowe było również udzielanie przez Dyrektora KCPU pełnomocnictw i upoważnień do dokonywania określonych czynności cywilnoprawnych, które zostały odnotowane w prowadzonym rejestrze pełnomocnictw i upoważnień.

Nie stwierdzono także nieprawidłowości w zakresie wysokości wynagrodzenia miesięcznego Dyrektora KCPU, Zastępców Dyrektora oraz Głównej Księgowej, które pozostawały zgodne z przepisami ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁵. Dodatkowe zajęcia zarobkowe wykonywane przez Dyrektora Centrum oraz jego Zastępców odbywały się na podstawie stosownych zgód właściwych organów lub osób uprawnionych.

W obszarze zatrudnienia stwierdzono istotny wzrost liczby pracowników w 2025 r. w stosunku do 2024 r., zarówno w ujęciu osobowym, jak i etatowym. Odnotowano znaczącą rotację kadr, zwłaszcza w Departamencie Prawnym oraz Dziale Nadzoru Zadań Zleconych. Największy przyrost zatrudnienia nastąpił w Dziale Nadzoru Zadań Zleconych, co było uzasadnione koniecznością wzmocnienia funkcji kontrolnych i nadzorczych, w szczególności w związku z wnioskami pokontrolnymi Najwyższej Izby Kontroli. Spadek zatrudnienia w Dziale Prawnym w 2024 r. wynikał głównie z niekonkurencyjnych stawek wynagrodzenia oraz nieadekwatności poziomu wynagrodzeń do zakresu zadań i obciążenia pracowników. W Centrum nie funkcjonował plan zatrudnienia. Nabory były prowadzone doraźnie, w miarę zwalniania się etatów. Poddane kontroli postępowania rekrutacyjne zostały wprawdzie przeprowadzone w sposób otwarty i konkurencyjny, a Centrum co do zasady przestrzegało procedur naboru określonych w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym⁶, jednak stwierdzone uchybienia wskazują na brak pełnej rzetelności podejmowanych działań.

Negatywnie oceniono przypadek wykonywania przez pracownika Centrum, za zgodą Dyrektora, dodatkowych zajęć zarobkowych na rzecz podmiotu będącego realizatorem zadań dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych, dalej jako: „*FRPH*”. Działanie to było niezgodne z obowiązującymi regulacjami dotyczącymi wyrażania zgody na dodatkowe zatrudnienie oraz świadczyło o braku właściwego oddzielenia działalności publicznej pracowników KCPU od ich aktywności prywatnej. Sytuacja ta mogła stanowić naruszenie zasady transparentności i obiektywizmu, a także wskazywać na słabość mechanizmów nadzorczych oraz ryzyko powstawania mechanizmów korupcyjnych.

W zakresie zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikami ustalono, że zadania realizowane na podstawie tych umów co do zasady nie były tożsame z zakresami obowiązków pracowniczych, za wyjątkiem dwóch przypadków, w których stwierdzono częściową tożsamość przedmiotów umów cywilnoprawnych z zakresem obowiązków pracowników. Mając na uwadze obowiązujące przepisy prawa w zakresie możliwości przyznawania dodatku specjalnego pracownikom Centrum oraz rekomendacje Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁷ w powyższym zakresie, należy uznać, że zasadą powinno być

³ Dz. Urz. Min. Zdr. z 2022 r. poz. 11.

⁴ Dz. Urz. Min. Zdr. z 2023 r. poz. 57.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136, dalej jako: „*ustawa kominowa*”.

⁶ Dz. U. z 2026 r. poz. 149, dalej jako: „*ustawa o zdrowiu publicznym*”.

⁷ bing.com/ck/a?!&&p=c36f911f0ec8d316a6b3b753b727b6038a9c0cae3d22e4a414c7c01fa862caf6JmldtHM9MTc4MDk2MzlwMA&ptn=3&ver=2&hsh=4&fclid=15aca1a9-b5e8-

wykonywanie zadań przez pracowników w ramach stosunku pracy. W przypadku okresowego zwiększenia obowiązków lub powierzenia dodatkowych zadań jednostka powinna w pierwszej kolejności rozważać dopuszczalne formy wynagradzania pracowników przewidziane w przepisach prawa pracy i płacowych, zamiast zawierania z nimi dodatkowych umów cywilnoprawnych.

Pozytywnie oceniono natomiast zgodność Regulaminu pracy stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 7/2022 Dyrektora Centrum z 16 lutego 2022 r., ze zmianami⁸, dalej jako: „Regulamin pracy” z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy⁹.

Przyznane pracownikom stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatków funkcyjnych były zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 kwietnia 2008 r. w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w niektórych jednostkach budżetowych działających w ochronie zdrowia¹⁰. Również kwalifikacje zawodowe pracowników odpowiadały zajmowanym stanowiskom oraz kategoriom zaszeregowania określonym w ww. regulacjach prawnych.

Analiza wydatków wykazała, że w 2025 r. łączne wydatki na wynagrodzenia pracowników Centrum wzrosły w stosunku do 2024 r. Przyznawanie świadczeń dodatkowych było co do zasady zgodne z regulacjami rozporządzenia w sprawie warunków wynagradzania. Zastrzeżenia budzi jednak przyznanie pracownikom dodatków motywacyjnych, ponieważ ani regulacje wewnętrzne jednostki, ani rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania nie przewidywały takiego rodzaju świadczenia. Wskazuje to na potrzebę uporządkowania zasad przyznawania dodatkowych składników wynagrodzenia oraz zapewnienia ich pełnej zgodności z obowiązującymi przepisami.

Polityka rachunkowości Centrum wprowadzona Zarządzeniem nr 1a/2024 z 2 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości, dalej jako: „polityka rachunkowości”, co prawda zawierała elementy wymagane przepisami art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹, niemniej jednak stwierdzono, że dokument ten nie był w pełni zgodny ze stanem faktycznym, tj. załącznik nr 1 do polityki rachunkowości, obejmujący wykaz osób upoważnionych do dokonywania kontroli merytorycznych oraz formalno-rachunkowych, był niezgodny ze stanem faktycznym. Ponadto, w zakresie Planu kont ujawniono rozbieżności, zarówno w stosowanej terminologii względem rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹², jak i w odniesieniu do kont faktycznie wykorzystywanych w ewidencji księgowej jednostki. Brak przeglądu i aktualizacji polityki rachunkowości, wymaganych art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, należy ocenić negatywnie z punktu widzenia rzetelności.

[678f-05a5](#)

[b5fcb4fa66bb&psq=kprm+rekomendacje+dotyczące+zawierania+umów&u=a1aHR0cHM6Ly93d3cuZ292LnBsl2F0dGFjaG1lbnQvOWFkY2I5ZDEtZjZiZi00NTBILWE1NGQtOTY5Y2IzOWQxMjk0&ntb=1](#)

⁸ Zmiany wprowadzono Zarządzeniami Dyrektora: nr 56/2022 z 5 września 2022 r., nr 26/2023 z 12 kwietnia 2023 r., nr 49/2024 z 20 września 2024 r., nr 24/2025 z 2 kwietnia 2025 r.

⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 277, dalej jako: „Kodeks pracy”.

¹⁰ Dz. U. z 2025 r. poz. 1528, dalej jako: „rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania”.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm., dalej jako: „ustawa o rachunkowości”.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 342, dalej jako: „rozporządzenie w sprawie rachunkowości budżetowej”.

W zakresie planowania i realizacji wydatków ustalono, że Dyrektor Centrum posiadał upoważnienie Ministra Zdrowia do dokonywania przeniesień wydatków w obrębie jednego rozdziału między paragrafami klasyfikacji wydatków, z wyłączeniem wydatków majątkowych, w ramach zatwierdzonego planu finansowego KCPU. Wydatkowanie środków następowało zgodnie z przyjętym planem finansowym oraz wprowadzanymi do niego zmianami, a przeniesienia wydatków dokonywane były na podstawie decyzji Dyrektora KCPU, zgodnie z zakresem nadanego upoważnienia. Stwierdzono uchybienie polegające na rozbieżności pomiędzy kwotami zaewidencjonowanymi w 2025 r. na koncie pozabilansowym 980 „*Plan finansowy wydatków budżetowych*” a planem wydatków po zmianach, co wskazuje na naruszenie zasady rzetelności.

Analiza wybranej próby dowodów księgowych wykazała, że co do zasady spełniały one wymogi określone w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Klasyfikowanie wydatków następowało zasadniczo zgodnie z klasyfikacją budżetową określoną w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹³. Stwierdzono jednak przypadki nieprawidłowej klasyfikacji wydatków, polegające na ujęciu zwrotu kosztów podróży oraz dofinansowania do czesnego w paragrafie 4300 „*Zakup usług pozostałych*”, zamiast odpowiednio: w paragrafie 303 „*Różne wydatki na rzecz osób fizycznych*” oraz paragrafie 302 „*Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń*”.

Zastrzeżenia budzi zawarcie umowy cywilnoprawnej na [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] Usługi te są świadczone przez [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] a Dyrektor Centrum podjął decyzję o odstąpieniu od procedury rozeznania rynku. Wprowadzenie usług informatycznych zostało objęte wyłączeniem na podstawie obowiązującego w Centrum Zarządzenia nr 8/2023 Dyrektora KCPU z 24 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia regulaminu nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych oraz przygotowywania planów postępowań o udzielenie zamówień, dalej jako: „*Regulamin nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp*”, jednak przyjęte rozwiązanie należy ocenić negatywnie, ponieważ wyłączenie obejmowało całą kategorię [REDAKTOWANE] bez jednoznacznego określenia okoliczności jego zastosowania.

W powyższej sytuacji jednostka powinna zachować szczególną staranność, zapewnić pełną transparentność procesu wyboru wykonawcy oraz właściwie udokumentować przestanki uzasadniające wybór danego podmiotu.

Pozytywnie należy ocenić realizację wydatków na zakupy inwestycyjne, które odbywały się na podstawie zasad określonych w Regulaminie nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp. Wydatków dokonywano oszczędnie oraz do wysokości kwot ujętych w planach finansowych, co świadczy o zachowaniu podstawowych zasad gospodarowania środkami publicznymi w tym obszarze.

W zakresie dochodów ustalono, że w latach 2024–2025 KCPU planowało dochody z tytułu opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów. Z uwagi na brak możliwości precyzyjnego oszacowania liczby uczestników egzaminów certyfikujących specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień, plan dochodów ustalano na poziomie lat ubiegłych, co należy uznać za działanie uzasadnione w istniejących okolicznościach. Jednocześnie za nieprawidłowy uznano sposób prowadzenia ewidencji na koncie 132 „*Rachunek dochodów jednostek budżetowych*”. Konto to miało charakter wyłącznie bankowy i odzwierciedlało operacje pieniężne na rachunku bankowym, natomiast nie służyło do szczegółowej ewidencji dochodów według klasyfikacji budżetowej, a ewidencja szczegółowa powinna umożliwiać ustalenie stanu poszczególnych tytułów dochodów według działów, rozdziałów i paragrafów, zgodnie z zasadami rachunkowości budżetowej.

¹³ Dz. U. z 2022 r. poz. 513, dalej jako: „*rozporządzenie ws. klasyfikacji*”.

W obszarze należności stwierdzono, że w KCPU nie obowiązywały odrębne procedury lub instrukcje windykacji należności poza regulacjami opisanymi w polityce rachunkowości. Każdy przypadek wystąpienia należności analizowano indywidualnie. Centrum posiadało należności wynikające z wyroków sądów oraz decyzji Dyrektora KCPU dotyczących zwrotu środków przez dwa podmioty. W jednym przypadku, wobec bezskuteczności egzekucji prowadzonej przez KCPU, zwrócono się do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie dalszych działań zgodnie z właściwością. Działanie to należy ocenić jako prawidłowe. W drugim przypadku stwierdzono natomiast opieszałość działań Centrum, co wskazuje na potrzebę usprawnienia mechanizmów monitorowania i dochodzenia należności oraz wprowadzenia bardziej jednoznacznych zasad postępowania windykacyjnego.

W zakresie sprawozdawczości budżetowej ustalono, że sprawozdania sporządzano na właściwych formularzach, zgodnych z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Były one podpisywane przez osoby posiadające stosowne upoważnienia, a Centrum przestrzegało terminów ich sporządzania i przekazywania. Co do zasady kwoty wykazane w badanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stwierdzono jednak rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w rocznych sprawozdaniach Rb-28 za 2024 r. i 2025 r. a wyciągami z ewidencji księgowej, polegające na wykazaniu w sprawozdaniach kwot niższych niż wynikające z ewidencji.

Stwierdzone różnice pomiędzy danymi wynikającymi z ewidencji na koncie 130 a kwotami wykazanymi w sprawozdaniach Rb-28 wynikały ze sposobu ewidencjonowania operacji na tym koncie. Przyjęcie określonego sposobu prowadzenia ewidencji księgowej nie zwalnia KCPU z obowiązku zapewnienia zgodności pomiędzy danymi sprawozdawczymi a danymi wynikającymi z prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Pozytywnie należy ocenić, że Centrum, wykonując zadania publiczne, kierowało się zasadami prawidłowej gospodarki oraz zachowywało szczególną staranność w gospodarowaniu mieniem Skarbu Państwa. Z ustaleń wynika, że jednostka dokładała należytych starań, aby powierzone jej mienie było wykorzystywane w sposób celowy, oszczędny, zgodny z przeznaczeniem, właściwie zabezpieczony oraz efektywnie zarządzany i nadzorowany. Składniki majątku były wykorzystywane zgodnie z ich przeznaczeniem, a Centrum podejmowało działania zmierzające do ograniczania występowania niewykorzystanych zasobów.

Prawidłowo należy również ocenić prowadzenie przez KCPU pełnej ewidencji środków trwałych i wyposażenia, a także dokonywanie okresowej kontroli stanu technicznego i przydatności składników majątku. Działania te służyły zapewnieniu właściwego nadzoru nad majątkiem oraz umożliwiały ocenę dalszej przydatności poszczególnych składników do realizacji zadań jednostki. Jako niezgodne z § 5 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Skarbu Państwa¹⁴, składnikami uznano brak powoływania komisji do oceny przydatności tych składników do dalszego użytkowania, w przypadku oceny zużytych składników rzeczowych majątku ruchomego.

Pozytywnie oceniono stosowanie przez Centrum zasad wyceny składników majątku ruchomego określonych w przepisach dotyczących gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego. Prawidłowym działaniem było również opublikowanie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, dalej jako: „BIP” oraz na stronie internetowej KCPU listy zbędnych składników majątku ruchomego w celu ich dalszego zagospodarowania. Jako uchybienie należy ocenić brak zamieszczania zestawień zużytych składników majątku ruchomego. Powyższe wskazuje na niepełne wykonanie obowiązków informacyjnych.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 2303, z późn. zm., dalej jako: „rozporządzenie ws. gospodarowania składnikami”.

Pozytywnie należy ocenić sposób realizacji zadań statutowych przez komórki organizacyjne KCPU. Centrum wykonywało te zadania dwutorowo, tj. poprzez bezpośrednie, samodzielne prowadzenie działań i projektów oraz poprzez zlecanie ich realizacji podmiotom zewnętrznym w ramach ogłaszanych konkursów. Taki model działania umożliwiał zarówno wykorzystanie własnego potencjału organizacyjnego i eksperckiego Centrum, jak również angażowanie wyspecjalizowanych podmiotów zewnętrznych do realizacji zadań publicznych.

W zakresie działalności prowadzonej samodzielnie przez komórki organizacyjne KCPU w latach 2024–2025 zrealizowano szereg działań informacyjnych, edukacyjnych i analitycznych. Obejmowały one w szczególności rozwój kadr, profilaktykę, redukcję szkód, rehabilitację, reintegrację społeczną, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej związanej z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, a także monitorowanie postaw społecznych, reakcji instytucjonalnych oraz współpracę międzynarodową.

Pozytywnie oceniono również realizację zadań statutowych określonych w Narodowym Programie Zdrowia, finansowanych ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia, a także zadań określonych w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych¹⁵, finansowanych ze środków FRPH. Zadania te były zlecane podmiotom zewnętrznym w ramach ogłaszanych konkursów.

Zastrzeżenia budzi natomiast organizacja czynności kontrolnych prowadzonych przez Centrum wobec realizacji zadań zleczanych. Kontrole były wykonywane przez różne komórki organizacyjne KCPU, osobno w zakresie merytorycznym oraz finansowym. Taki sposób organizacji powodował rozproszenie czynności kontrolnych i nie zapewniał traktowania kontroli jako jednolitego, spójnego procesu. Przyjęty sposób postępowania nie zapewniał pełnej przejrzystości procesu kontrolnego, a także nie gwarantował zgodności prowadzonych kontroli z trybem i zasadami określonymi w ustawie o kontroli. Uchybienia te wskazują na potrzebę uporządkowania procedur kontrolnych oraz wdrożenia jednolitych standardów dokumentowania i realizacji kontroli.

II. Ustalenia szczegółowe.

1. Stan organizacyjno-prawny Centrum.

KCPU jest państwową jednostką budżetową podległą ministrowi do spraw zdrowia. Centrum powstało 1 stycznia 2022 r. na podstawie art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw¹⁶ poprzez włączenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, które po połączeniu ww. podmiotów otrzymało nazwę Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

KCPU prowadzi działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Do zadań Centrum należą zadania określone w ustawie o zdrowiu publicznym.

Zasady działania Centrum określały Statut oraz Regulamin organizacji.

Stwierdzono, że Regulamin organizacyjny i określona w nim struktura organizacyjna były zgodne ze Statutem Centrum.

2. Kierownictwo Centrum.

Art. 8d ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym stanowi, że Centrum jest kierowane i reprezentowane na zewnątrz przez Dyrektora, którego na podstawie art. 8d ust. 2 powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zdrowia. Zgodnie z postanowieniami Statutu KCPU, Dyrektor kieruje jednostką przy pomocy Zastępcy Dyrektora

¹⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 595, dalej jako: „ustawa o grach hazardowych”.

¹⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 2469, z późn. zm.

ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Terytorialnym, Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji, Zastępcy Dyrektora ds. Zarządzania oraz Głównego Księgowego.

Zgodnie z § 1 ust. 7 Statutu KCPU, w przypadku nieobecności Dyrektora zastępuje go Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji, a w przypadku jego nieobecności – Zastępca Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Terytorialnym, w przypadku nieobecności ich obu – Zastępca Dyrektora ds. Zarządzania, a w przypadku nieobecności wszystkich zastępców Dyrektora – inny wyznaczony przez Dyrektora pracownik. Art. 8d ust. 5 ustawy o zdrowiu publicznym stanowi, że w przypadku śmierci albo odwołania Dyrektora KCPU jego zadania do czasu powołania nowego Dyrektora wykonuje jego zastępca wskazany przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Dyrektorem KCPU w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 2 października 2024 r. był [REDAKTOWANE]¹⁷. W okresie od 2 października 2024 r. do 13 lipca 2025 r. pełniącą obowiązki dyrektora Centrum była pani Bogusława Bukowska¹⁸, zatrudniona na stanowisku Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji, która od 14 lipca 2025 r. zajmuje stanowisko Dyrektora KCPU¹⁹.

Zastępcą Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 1 października 2024 r. była pani Bogusława Bukowska. Od 1 września 2025 r. ww. stanowisko zajmuje pan Artur Malczewski²⁰.

Stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Terytorialnym od 1 stycznia 2022 r. do 28 października 2025 r. zajmowała pani [REDAKTOWANE]²¹. Zastępcą Dyrektora ds. Zarządzania od 1 marca 2025 r. jest pani Anna Puchacz-Kozioł²². Główną Księgową Centrum od 1 stycznia 2022 r. jest pani Agnieszka Kłapińska²³.

W Statucie KCPU uregulowano kwestie wykonywania czynności w imieniu Dyrektora, tj. zgodnie z § 1 ust. 9 Dyrektor może upoważnić, w formie pisemnej, Zastępcę Dyrektora lub Głównego Księgowego, do wykonywania określonych czynności w jego imieniu, innych niż czynności w zakresie powierzonych im spraw niezastrzeżonych do kompetencji Dyrektora, a zgodnie z § 1 ust. 10 Zastępcy Dyrektora oraz Główny Księgowy podejmują decyzje w zakresie powierzonych im spraw niezastrzeżonych do kompetencji Dyrektora.

Dodatkowo, na podstawie art. 8h ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym, Dyrektor KCPU może upoważniać pracowników KCPU do podejmowania określonych czynności, w tym do wydawania decyzji administracyjnych.

Dyrektor KCPU, w zakresie swojej właściwości, udzielił pełnomocnictw i upoważnień do dokonywania określonych czynności cywilnoprawnych, co odnotowano w prowadzonym przez Centrum rejestrze udzielonych pełnomocnictw i upoważnień.

W powyższym zakresie Centrum działało zgodnie z przepisami prawa.

2.1. Wysokość wynagrodzeń osób kierujących Centrum.

W toku kontroli zbadano wysokość wynagrodzenia miesięcznego Dyrektora KCPU, Zastępców Dyrektora oraz Głównej Księgowej w aspekcie przestrzegania przepisów określonych w ustawie kominowej.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy kominowej kierownikom, zastępcom kierowników oraz głównym księgowym państwowych jednostek budżetowych, niezależnie od podstawy

¹⁷ Powołanie z 31 grudnia 2021 r. o znaku NKM.560.227.2021.2.MZ.

¹⁸ Pismo z 2 października 2024 r. o znaku NKM.1141.48.2024.1.MZ.

¹⁹ Powołanie z 2 lipca 2025 r. o znaku NKM.1141.12.2025.1.MZ.

²⁰ Pismo z 11 sierpnia 2025 r. o znaku NKM.1146.86.2025.1.MZ oraz powołanie z 25 sierpnia 2025 r. bez znaku.

²¹ Powołanie z 4 stycznia 2022 r. [REDAKTOWANE]

²² Powołanie z 6 lutego 2025 r. bez znaku.

²³ Porozumienie zmieniające warunki pracy i płacy z 23 lipca 2020 r.

nawiązania stosunku pracy lub rodzaju umowy cywilnoprawnej stanowiącej podstawę zatrudnienia przysługuje wyłącznie wynagrodzenie miesięczne z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2 i 3 ustawy kominowej, zgodnie z którymi, osobom tym mogą być przyznane świadczenia dodatkowe oraz nagroda roczna.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy kominowej świadczeniami dodatkowymi, o których mowa w art. 5 ust. 2, są świadczenia z tytułu zatrudnienia, w tym: bytowe, socjalne, komunikacyjne oraz ubezpieczenia majątkowe i osobowe – inne bądź wyższe niż ustalone w regulaminach wynagradzania, zakładowych i ponadzakładowych układach zbiorowych pracy oraz w odrębnych przepisach. Wykaz świadczeń dodatkowych został określony w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi oraz trybu ich przyznawania²⁴. Zgodnie z ww. rozporządzeniem świadczenia dodatkowe stanowią: nagroda jubileuszowa przyznawana nie częściej niż co 5 lat, odprawa pieniężna w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, zwrot częściowych kosztów użytkowania udostępnionego lokalu mieszkalnego, w tym mieszkania służbowego, świadczenia związane z korzystaniem z częściowo odpłatnych usług telekomunikacyjnych, świadczenia z tytułu dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego, majątkowego oraz osobowego, dodatki do wynagrodzeń przyznawane w ramach realizacji projektów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych.

Zasady przyznawania nagrody rocznej określa art. 10 ustawy kominowej.

Zgodnie z art. 8 pkt 6 ustawy kominowej wysokość wynagrodzenia miesięcznego ww. osób zatrudnionych w państwowych jednostkach budżetowych nie może przekroczyć trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego²⁵.

W odniesieniu do powyższego, ustalono jak poniżej.

2.1.1. Wynagrodzenie Dyrektora KCPU.

Wynagrodzenie miesięczne [REDAKTOWANE] Dyrektora Centrum od 1 stycznia 2022 r. do 2 października 2024 r., ustalił Minister Zdrowia²⁶. Wynagrodzenie w badanym okresie wynosiło [REDAKTOWANE].

²⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1399, z późn. zm., dalej jako: „rozporządzenie w sprawie wykazu świadczeń dodatkowych”.

²⁵ **Wynagrodzenie miesięczne w 2024 r. mogło wynosić: $5.655,43 \text{ zł} \times 3 = 16.966,29 \text{ zł}$.** Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 16 stycznia 2024 r. (Dz. U. 2024 r. poz. 123) o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024, podstawę do ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 8 ustawy kominowej, stanowiło przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2020 r. Zgodnie z Obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2020 r., wynagrodzenie to wynosiło 5.655,43 zł.

Wynagrodzenie miesięczne w 2025 r. mogło wynosić: $5.938,20 \text{ zł} \times 3 = 17.814,60 \text{ zł}$ Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1925), w roku 2025 podstawę ustalenia maksymalnej wysokości wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2136), stanowi kwota 5938,20 zł.

²⁶ Pismo z 10 marca 2023 r. o znaku NKM.569.79.2023.2.MZ.

W związku z [REDAKTOWANO] otrzymał [REDAKTOWANO]

Wynagrodzenie miesięczne pani Bogusławy Bukowskiej, Dyrektora Centrum od 14 lipca 2025 r., ustalił Minister Zdrowia²⁷. Wynagrodzenie w ww. okresie wynosiło [REDAKTOWANO]

Wysokość wynagrodzenia ww. osób zajmujących stanowisko Dyrektora Centrum była zgodna z art. 8 pkt 6 ustawy kominowej. Zatem w powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.1.2. Wynagrodzenie Zastępców Dyrektora Centrum.

Wysokość wynagrodzenia pani Bogusławy Bukowskiej, Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji ustalił Dyrektor Centrum. Wynagrodzenie od 1 stycznia 2024 r. wynosiło [REDAKTOWANO]²⁸.

Ponadto, Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji, na podstawie § 2 ust. 1a rozporządzenia w sprawie wykazu świadczeń dodatkowych w związku z art. 5 ust. 2 ustawy kominowej, otrzymywała od 2 października 2024 r. do 13 lipca 2025 r.²⁹ świadczenie dodatkowe w wysokości [REDAKTOWANO] w związku ze zwiększeniem zakresu wykonywanych zadań, tj. wyznaczeniem do wykonywania zadań Dyrektora Centrum. Wartość świadczenia dodatkowego była zgodna z art. 11 ust. 2 ustawy kominowej. W związku ze wskazaniem pani Bogusławy Bukowskiej do wykonywania zadań Dyrektora KCPU Minister Zdrowia przyznał od 1 stycznia 2025 r. do czasu zakończenia wykonywania ww. zadań, wynagrodzenie w wysokości [REDAKTOWANO]³⁰.

W maju 2024 r. Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji otrzymała nagrodę roczną za 2023 r. w wysokości [REDAKTOWANO]³¹. Powyższe było zgodne z art. 10 ustawy kominowej.

Wysokość wynagrodzenia [REDAKTOWANO] Zastępcy Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Terytorialnym ustalił Dyrektor Centrum. Wynagrodzenie w 2024 r. wynosiło [REDAKTOWANO]³², a w 2025 r. – [REDAKTOWANO]³³.

W maju 2024 r. Zastępca Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Terytorialnym otrzymała nagrodę roczną za 2023 r. w wysokości [REDAKTOWANO]³⁴ oraz w kwietniu 2025 r. – nagrodę roczną za 2024 r. w wysokości [REDAKTOWANO]³⁵. Powyższe było zgodne z art. 10 ustawy kominowej.

Ponadto, w badanym okresie Zastępca Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Terytorialnym otrzymała nagrodę jubileuszową po 25 latach pracy w wysokości 100% miesięcznego wynagrodzenia.

²⁷ Pismo z 9 lipca 2025 r. o znaku NKM.1143.39.2025.1.MZ.

²⁸ Pismo z 22 lutego 2024 r. bez znaku.

²⁹ W lipcu 2025 r. świadczenie zostało proporcjonalnie pomniejszone z uwagi na zmianę stanowiska od 14 lipca 2025 r.

³⁰ Pismo z 13 lutego 2025 r. o znaku NKM.1143.10.2025.1.MZ.

³¹ Pismo z 16 maja 2024 r., zgodnie z którym Dyrektor KCPU przyznał nagrodę roczną na podstawie art. 10 ustawy kominowej w uznaniu za wkład i zaangażowanie w związku z pełnieniem obowiązków Zastępcy Dyrektora w 2023 r., w tym za organizację oraz nadzór nad realizacją zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

³² Pismo z 22 lutego 2024 r. bez znaku.

³³ Pismo z 21 lutego 2025 r. bez znaku.

³⁴ Pismo z 16 maja 2024 r., zgodnie z którym Dyrektor KCPU przyznał nagrodę roczną na podstawie art. 10 ustawy kominowej w uznaniu za wkład i zaangażowanie w związku z pełnieniem obowiązków Zastępcy Dyrektora w 2023 r., w tym za organizację oraz nadzór nad realizacją zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

³⁵ Pismo z 2 kwietnia 2025 r. zgodnie z którym Dyrektor KCPU przyznała nagrodę roczną na podstawie art. 10 ustawy kominowej w uznaniu za wkład i zaangażowanie w związku z pełnieniem obowiązków Zastępcy Dyrektora w 2024 r., w tym za organizację oraz nadzór nad realizacją zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia.

Wysokość wynagrodzenia pani Anny Puchacz-Kozioł, Zastępcy Dyrektora ds. Zarządzania ustaliła Zastępca Dyrektora KCPU wykonująca zadania Dyrektora Centrum³⁶.

Wynagrodzenie od 1 marca 2025 r. wynosiło [REDACTED]

W badanym okresie Zastępca Dyrektora ds. Zarządzania, na podstawie § 2 ust. 1a rozporządzenia w sprawie wykazu świadczeń dodatkowych wz. z art. 5 ust. 2 ustawy kominowej, otrzymała w listopadzie i grudniu 2025 r. dodatkowe świadczenie miesięczne w wysokości [REDACTED] w związku ze zwiększeniem zakresu wykonywanych zadań w okresie nieobsadzenia stanowiska Zastępcy Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Lokalnym. Wartość świadczeń dodatkowych była zgodna z art. 11 ust. 2 ustawy kominowej.

Wysokość wynagrodzenia pana Artura Malczewskiego, Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji ustalił Dyrektor Centrum³⁸. Wynagrodzenie miesięczne od 1 września 2025 r. wynosiło [REDACTED]

W badanym okresie Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa, Badań i Certyfikacji, na podstawie § 2 ust. 1a rozporządzenia w sprawie wykazu świadczeń dodatkowych w związku z art. 5 ust. 2 ustawy kominowej, otrzymał w listopadzie i grudniu 2025 r. dodatkowe świadczenie miesięczne w wysokości [REDACTED] w związku ze zwiększeniem zakresu wykonywanych zadań w okresie nieobsadzenia stanowiska Zastępcy Dyrektora ds. Profilaktyki i Współpracy z Samorządem Lokalnym. Wartość świadczeń dodatkowych była zgodna z art. 11 ust. 2 ustawy kominowej.

W wyniku kontroli stwierdzono, że panu Arturowi Malczewskiemu przyznano premię uznaniową w wysokości [REDACTED]. Powyższe umotywowano wysokim poziomem zaangażowania w wykonywane obowiązki w lipcu i sierpniu 2025 r. Zgodnie z wyjaśnieniami³⁹, przedmiotowa premia została przyznana za okres, w którym pan Artur Malczewski wykonywał obowiązki kierownika działu i była zgodna z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi w tym zakresie. Wypłata premii nastąpiła w terminie późniejszym niż okres, którego dotyczyła, co wynikało z przyczyn techniczno-organizacyjnych, tj. ujęcia świadczenia w ramach zbiorczej korekty listy płac za sierpień 2025 r. obejmującej również rozliczenia dotyczące innego pracownika. Działanie to miało na celu zapewnienie spójności i prawidłowości dokumentacji płacowej. Okoliczność ta nie miała wpływu na podstawę prawną ani zasadność przyznania świadczenia. Jednocześnie wskazano, że decyzja o przyznaniu premii została podjęta w odniesieniu do okresu, którego dotyczyła, a opóźnienie obejmowało wyłącznie moment jej wypłaty, nie zaś samą podstawę przyznania.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.1.3. Wysokość wynagrodzenia Główniej Księgowej.

Wysokość wynagrodzenia pani Agnieszki Klapińskiej, Główniej Księgowej, ustalił Dyrektor Centrum⁴⁰. Wynagrodzenie w 2024 r. wynosiło [REDACTED] a w 2025 r. – [REDACTED]

W badanym okresie Główna Księgowa otrzymała, na podstawie § 2 ust. 1a rozporządzenia w sprawie wykazu świadczeń dodatkowych w związku z art. 5 ust. 2 ustawy kominowej, dodatkowe świadczenia za okres⁴¹: [REDACTED]

³⁶ Pismo z 6 lutego 2025 r. bez znaku.

³⁷ Pismo z 6 lutego 2025 r. bez znaku.

³⁸ Pismo z 25 sierpnia 2025 r. bez znaku.

³⁹ Pismo z 22 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁴⁰ Aneks do umowy o pracę z 22 lutego 2024 r. oraz aneks do umowy o pracę z 21 lutego 2025 r.

⁴¹ Wnioski o przyznanie świadczeń dodatkowych z 24 marca 2024 r., 21 czerwca 2024 r., 23 września 2024 r., 22 listopada 2024 r., 20 grudnia 2024 r.

[REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] Powyższe przyznano w związku ze zwiększeniem zakresu wykonywanych zadań. Wartość świadczeń dodatkowych była zgodna z art. 11 ust. 2 ustawy kominowej.

W maju 2024 r. Główna Księgowa otrzymała nagrodę roczną za 2023 r. w wysokości [REDAKTOWANE] oraz w czerwcu 2025 r. – nagrodę roczną za 2024 r. w wysokości [REDAKTOWANE]. Powyższe było zgodne z art. 10 ustawy kominowej.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Dodatkowe zatrudnienie kierownictwa.

Według wyjaśnień⁴⁵ oraz przedłożonych dokumentów⁴⁶, Dyrektor Centrum oraz jego Zastępcy wykonywali dodatkowe zajęcia zarobkowe, na które każdorazowo otrzymywali stosowne zgody, tj. ministra właściwego do spraw zdrowia – w przypadku Dyrektora Centrum oraz Dyrektora Centrum – w przypadku pozostałych pracowników.

Powyższe działanie było zgodne z art. 8g ust. 1 i 2 ustawy o zdrowiu publicznym.

3. Udział KCPU w postępowaniach sądowych.

Zgodnie z wyjaśnieniami⁴⁷, Centrum jest stroną postępowania o [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] Powód dowodzi, że [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] Pozew został wniesiony po rozwiązaniu umowy cywilnoprawnej z powodem [REDAKTOWANE]

Powód 29 grudnia 2023 r. wniósł pozew do sądu. KCPU otrzymała odpis pozwu 6 marca 2025 r. i w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości, dowodząc m. in. że [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE], określone w art. 22 § 1 Kodeksu pracy.

Postępowanie⁴⁹ jest w toku.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Wybrane zagadnienia polityki kadrowej.

4.1. Stan i struktura zatrudnienia.

⁴² Wnioski o przyznanie świadczeń dodatkowych z 21 marca 2025 r., 23 czerwca 2025 r., 24 września 2025 r., 24 listopada 2025 r.

⁴³ Pismo z 16 maja 2024 r., zgodnie z którym Dyrektor KCPU przyznał nagrodę roczną za 2023 r. na podstawie art. 10 ustawy kominowej.

⁴⁴ Pismo z 30 czerwca 2025 r. zgodnie z którym Dyrektor KCPU przyznała nagrodę roczną za 2024 r.

⁴⁵ Pismo z 13 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁴⁶ Wniosek z 2 stycznia 2024 r., z 10 września 2024 r., pismo z 11 sierpnia 2025 r. o znaku NKM.1146.88.2025.1.MZ [REDAKTOWANE] wniosek z 26 lutego 2025 r. [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE], wnioski z 14 listopada 2025 r., z 25 listopada 2025 r., 11 grudnia 2025 r.

[REDAKTOWANE], wniosek z 4 kwietnia 2025 r. [REDAKTOWANE], wniosek

z 8 lutego 2024 r., z 31 marca 2025 r., z 10 kwietnia 2025 r., 12 sierpnia 2025 r.,

z 29 września 2025 r., z 14 listopada 2025 r. [REDAKTOWANE].

⁴⁷ Pismo z 17 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026 oraz pismo z 7 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁴⁸ Umowa [REDAKTOWANE]

⁴⁹ Sygnatura akt [REDAKTOWANE]

2025 r. przyniósł wyraźne zwiększenie zatrudnienia w stosunku do roku 2024, zarówno w zakresie liczby osób, jak i w przeliczeniu na liczbę etatów. Wzrost liczby etatów był zbliżony do wzrostu liczby osób, tj. liczba pracowników Centrum zwiększyła się o 6 osób oraz 5,75 etatu. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Stan i struktura zatrudnienia w Centrum w latach 2024-2025.

Komórka organizacyjna KCPU	Stosunek pracy					
	stan na dzień 1 stycznia 2024		stan na dzień 31 grudnia 2024		stan na dzień 31 grudnia 2025	
	liczba osób	wymiar w etatach	liczba osób	wymiar w etatach	liczba osób	wymiar w etatach
Kierownictwo (Dyrektor, Zastępcy Dyrektora)	3	3	3	3	4	4
Główna Księgowa	1	1	1	1	1	1
Dział Profilaktyki i Edukacji Publicznej	6	6	6	6	5	5
Dział Programów Lokalnych i Przeciwdziałania Przemocy Domowej	5	5	4	4	4	4
Dział Badań, Monitorowania i Współpracy Międzynarodowej	6	6	6	6	6	6
Dział Lecznictwa i Certyfikacji	6	5,65	7	6,65	6	5,4
Dział Przeciwdziałania Uzależnieniom Behawioralnym	3	3	3	3	4	4
Dział Nadzoru Zadań Zleconych	4	4	5	5	8	8
Dział Finansowo-Księgowy	6	5,5	6	5,75	6	5,75
Dział Prawny	3	3	1	1	4	4
Dział Administracyjny	4	3,5	5	4,5	5	4,5
Razem	47	45,65	47	45,9	53	51,65

Z powyższych danych wynika, że najwyższy przyrost zatrudnienia nastąpił w Dziale Nadzoru Zadań Zleconych, gdzie zatrudnienie podwoiło się. Istotna zmiana miała miejsce również w Dziale Prawnym. Nieznaczny, tj. o 1 osobę i 1 etat spadek zatrudnienia był widoczny w komórkach merytorycznych takich jak: Dział Profilaktyki i Edukacji Publicznej oraz Dział Programów Lokalnych i Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez KCPU⁵⁰ w 2024 r. zatrudniono 7 osób, również w 7 przypadkach rozwiązano stosunek pracy. W 2025 r. zatrudniono 17 osób, a stosunek pracy zakończono w 10 przypadkach. Biorąc pod uwagę przedstawione dane, fluktuacja kadr⁵¹ była na poziomie 14,9 % w 2024 r., a w 2025 r. osiągnęła 20 %.

Analiza form rozwiązania stosunku pracy w okresie podlegającym kontroli, wykazała że:

⁵⁰ Załącznik nr 2 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁵¹ Fluktuacja liczona jako stosunek liczby pracowników, którzy odeszli w danym roku do średniej liczby pracowników w danym roku.

- 7 pracowników złożyło wypowiedzenie;
- w 3 przypadkach doszło do jego zakończenia na mocy porozumienia stron;
- w 1 przypadku pracodawca wypowiedział stosunek pracy;
- w 4 przypadkach upłynął czas, na który zawarta była umowa;
- 2 pracowników przeszło na emeryturę.

Zdaniem KCPU⁵² liczba pracowników w latach 2024-2025 była niewystarczająca w stosunku do ilości realizowanych zadań. Po utworzeniu KCPU zakres obowiązków pracowników został rozszerzony o zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom od hazardu i narkotyków, przy jednoczesnym utrzymaniu liczby etatów na poziomie funkcjonującym wcześniej w Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych⁵³. Największa rotacja kadr wystąpiła w Departamencie Prawnym oraz Dziale Nadzoru Zadań Zleconych. Wzrost zatrudnienia w 2025 r. w Dziale Nadzoru Zadań Zleconych wynikał z konieczności wzmocnienia funkcji kontrolnych i nadzorczych, zgodnie z wnioskami pokontrolnymi Najwyższej Izby Kontroli⁵⁴. Z kolei spadek zatrudnienia w Dziale Prawnym w 2024 r. wynikał przede wszystkim z niekonkurencyjnych stawek wynagrodzenia, nieadekwatnego poziomu wynagrodzeń do liczby realizowanych zadań i stopnia obciążenia pracowników.

W ocenie jednostki zbyt niskie wynagrodzenia w stosunku do obciążenia pracą były przyczyną odejść pracowników posiadających wieloletnie doświadczenie zawodowe oraz wysokie kompetencje w obszarze problematyki narkotykowej, alkoholowej i uzależnień behawioralnych. Procesy rekrutacyjne, z uwagi na niekonkurencyjne wynagrodzenia, nie były w stanie zrekompensować odpływu pracowników. Niedobór kadr skutkował jednocześnie znacznym obciążeniem pozostałych pracowników, co prowadziło do spadku satysfakcji z pracy, wypalenia zawodowego i w konsekwencji dalszych odejść. W obliczu odpływu pracowników oraz ograniczonych możliwości rekrutacyjnych, KCPU podejmowało działania organizacyjne ukierunkowane na utrzymanie ciągłości pracy. Obejmowały one w szczególności optymalizację sposobu realizacji zadań, czasową reorganizację zakresów obowiązków, wzmacnianie kluczowych procesów operacyjnych. Z uwagi na powyższe KCPU skierowało do Ministerstwa Zdrowia pisma z prośbą o przydzielenie dodatkowych etatów⁵⁵.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.2. Rekrutacja pracowników.

Według wyjaśnień⁵⁶ w Centrum nie funkcjonował plan zatrudnienia. Nabory prowadzone były na bieżąco, w miarę zwalniania się etatów.

Kwestie związane z przeprowadzaniem konkursów na poszczególne stanowiska w KCPU szczegółowo określa art. 8f ustawy o zdrowiu publicznym, w związku z czym nie przyjęto wewnętrznych regulacji w tym zakresie⁵⁷.

W 2024 r. przeprowadzono 11 naborów, z czego 9 zakończyło się wyborem kandydata, 1 nabór unieważniono, w 1 przypadku kandydat zrezygnował z zatrudnienia.

W 2025 r. przeprowadzono 11 naborów, z czego 10 zakończyło się wyborem kandydata, w 1 przypadku nie stwierdzono kandydatów spełniających wymagania.

⁵² Pismo z 3 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁵³ Pismo z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁵⁴ Pismo z 3 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁵⁵ Pismem z 26 listopada 2024 r. Ministerstwo Zdrowia przyznało 1 etat, a pismem z 4 lipca 2025 r. – 2 etaty. W wyniku powyższego w 2025 r. przeprowadzono nabory, w efekcie których zatrudniono 3 osoby w Dziale Nadzoru Zadań Zleconych.

⁵⁶ Pismo z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁵⁷ Pismo z 3 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

Na losowo wybranej próbie badawczej⁵⁸ przeprowadzonych postępowań rekrutacyjnych⁵⁹ ustalono, jak poniżej.

Poddane kontroli nabory zostały przeprowadzone w sposób otwarty i konkurencyjny. Zgodnie z przedłożonymi dokumentami oraz wyjaśnieniami⁶⁰ ogłoszenia o naborach zostały zamieszczone w BIP, na stronie podmiotowej Centrum oraz w miejscach powszechnie dostępnych w obu siedzibach KCPU.

Ogłoszenia, co do zasady zawierały elementy wskazane w art. 8f ust. 2, za wyjątkiem jednego ogłoszenia na 2 stanowiska pracy w sekretariacie⁶¹, w którym nie wykazano informacji, o których mowa w punkcie 9 ww. przepisu, tj. metod i technik naboru.

Termin składania dokumentów określony w ogłoszeniach, co do zasady, nie był krótszy niż 14 dni, za wyjątkiem jednego ogłoszenia⁶², w którym wskazany termin złożenia dokumentów upływał po 13 dniach od zamieszczenia ogłoszenia na stronie Centrum oraz w BIP. Powyższe stanowiło naruszenie z art. 8f ust. 4 ustawy o zdrowiu publicznym.

Listy kandydatów, którzy spełnili wymagania formalne zostały umieszczone w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Centrum, w której był prowadzony nabór, a także poprzez zamieszczenie ich w BIP i na stronie podmiotowej Centrum co do zasady niezwłocznie po upływie terminu składania dokumentów, za wyjątkiem jednego naboru⁶³, czym naruszono wytyczne art. 8f ust. 5 ww. ustawy. Ponadto ww. listy zawierały elementy określone w art. 8f ust. 6 ww. ustawy, za wyjątkiem jednego ogłoszenia⁶⁴, w przypadku którego lista osób spełniających wymogi formalne nie zawierała miejsca zamieszkania kandydata.

Zgodnie z regulacjami art. 8f ust. 7 ww. ustawy, z przeprowadzonego naboru kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Centrum sporządzono protokoły, zawierające elementy określone w ust. 8 ww. przepisu, za wyjątkiem protokołu z jednego naboru⁶⁵, w którym nie wskazano miejsca zamieszkania kandydata, o którym mowa w pkt 1 powyższych regulacji.

Ponadto, Centrum sporządziło informacje o wyniku naborów, zawierające co do zasady dane określone w art. 8f ust. 9 ww. ustawy, za wyjątkiem informacji o wyniku jednego

⁵⁸ Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2024 r. wybrano postępowania rekrutacyjne o lp. nr 2, 4, 9 oraz w odniesieniu do 2025 r. – lp. 5, 8, 11.

⁵⁹ 1 z naborów został unieważniony na mocy zarządzenia Dyrektora Centrum, z uwagi na długotrwałe zwolnienie lekarskie kierownika Działu Prawnego, co istotnie ograniczało możliwość przeprowadzenia rekrutacji.

⁶⁰ Pismo z 11 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁶¹ Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2024 r. postępowanie rekrutacyjne o lp. nr 2; ogłoszenie z 18 grudnia 2023 r.

⁶² Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2025 r. postępowanie rekrutacyjne o lp. nr 11; ogłoszenie z 17 września 2025 r.

⁶³ Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2025 r. postępowania rekrutacyjne o lp. nr 8. Termin składania dokumentów upłynął 11 września 2025 r, natomiast listę osób spełniających wymogi formalne opublikowano 3 października 2025 r.

⁶⁴ Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2024 r. postępowania rekrutacyjne o lp. nr 9.

⁶⁵ Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2024 r. postępowania rekrutacyjne o lp. nr 9.

naboru⁶⁶ ogłoszonego 18 grudnia 2023 r., w przypadku której nie wskazano uzasadnienia dokonanego wyboru kandydata, o którym mowa w pkt 4 ww. przepisu.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, można stwierdzić, że Centrum co do zasady przestrzegało procedur naboru określonych w ustawie o zdrowiu publicznym, jednakże stwierdzone nieprawidłowości świadczą o niezachowaniu rzetelności działań.

4.3. Zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia przez pracowników KCPU

Tryb wyrażania zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia przez pracownika Centrum został uregulowany w Zarządzeniu nr 21/2022 Dyrektora KCPU z 28 marca 2022 r., ze zmianami⁶⁷, dalej jako: „Tryb wyrażania zgody”.

Zgodnie z powyższymi regulacjami pracownicy Centrum nie mogli wykonywać zajęć zarobkowych, w tym podejmować dodatkowego zatrudnienia, bez zgody Dyrektora KCPU. (§ 1 Trybu wyrażania zgody). Zarządzeniem nr 50/2024 z dnia 30 września 2024 r. do § 1 dodano ust. 3, zgodnie z którym pracownicy jednostki nie mogli wykonywać zajęć zarobkowych na rzecz podmiotów, które w ciągu 3 lat realizowały lub realizują zadania dofinansowane przez KCPU, w tym podejmować dodatkowego zatrudnienia na rzecz tych podmiotów lub podmiotów, których właściciele wykonywali lub wykonują działania zlecone przez Centrum. Jednakże wskazano wyjątek od powyższego zakazu w postaci prowadzenia działalności dydaktycznej na uczelniach wyższych. Dodatkowo, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi KCPU uzyskania zgody nie wymagało podjęcia dodatkowego zajęcia zarobkowego dla KCPU, które jest rodzajowo inne niż zakres obowiązków pracownika (§ 3 ust. 2 ww. regulacji).

Wykładnia przepisu określonego w art. 8g ustawy o zdrowiu publicznym wskazuje, że pojęcie dodatkowych zajęć zarobkowych należy rozumieć szeroko, zarówno w kontekście formy, w jakiej podejmowane jest dodatkowe zatrudnienie, jak również katalogu dodatkowych zajęć zarobkowych. I tak, biorąc pod uwagę specyfikę działalności KCPU, do dodatkowych zajęć zarobkowych należałoby zaliczyć także świadczenie działalności szkoleniowej i edukacyjnej, w tym w instytucjach szkolnictwa wyższego i nauki⁶⁸. Sformułowanie w ustawie ograniczenia względem podejmowania dodatkowych zajęć zarobkowych przez pracowników KCPU miało związek z zasadami etycznymi służby publicznej. Dodatkowe zatrudnienie nie może być sprzeczne z obowiązkami pracowników, jak również nie może wywoływać podejrzeń o stronniczość czy konflikt interesów. W związku z powyższym niezbędnym jest wprowadzenie jednoznacznych i zgodnych z założeniami ustawy regulacji wewnętrznych w zakresie podejmowania dodatkowych zajęć zarobkowych.

W celu uzyskania zgody Dyrektora na dodatkowe zajęcie zarobkowe, pracownik Centrum był zobowiązany do złożenia wniosku, co najmniej 14 dni przed planowanym podjęciem zajęcia. Wniosek wymagał opinii bezpośredniego przełożonego. Dyrektor Centrum wyrażał zgodę na czas określony, nie dłuższy niż do końca roku, w którym złożono wniosek. W celu rozpatrzenia wniosku, Dyrektor mógł zasięgnąć opinii doradcy etycznego, który wyrażał swoje zdanie w formie pisemnej, w terminie nie dłuższym niż 5 dni roboczych. Dyrektor zapoznawał pracownika z ww. opinią. Odmowa wyrażenia zgody wymagała uzasadnienia.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały 3 wzory wniosku o wyrażenie zgody na podjęcie dodatkowego zajęcia zarobkowego, tj. wniosek obowiązujący w okresie od 28 marca 2022 r. do 31 stycznia 2024 r., od 1 lutego 2024 r. do 27 sierpnia 2025 r. oraz od 28 sierpnia 2025 r.

⁶⁶ Na podstawie załącznika nr 5 do pisma z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026, w odniesieniu do 2024 r. postępowanie rekrutacyjne o lp. nr 2; ogłoszenie z 18 grudnia 2023 r.

⁶⁷ Zmiany wprowadzono Zarządzeniami Dyrektora Centrum: nr 9/2024 z 1 lutego 2024 r., nr 50/2024 z 30 września 2024 r., nr 50/2025 z 28 sierpnia 2025 r.

⁶⁸ Ustawa o zdrowiu publicznym. Komentarz 2025, wyd. 1, dr Sebastian Czechowicz

Wykonywanie dodatkowego zajęcia zarobkowego bez zgody Dyrektora Centrum stanowiło podstawę do rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

W sytuacji, gdy pracownik otrzymał zgodę na dodatkowe zajęcia zarobkowe na rzecz podmiotu, który po podpisaniu z nim umowy cywilnoprawnej wystąpił do KCPU o przyznanie dofinansowania, miał on obowiązek wypowiedzieć ww. umowę.

W 2024 r. zgody na wykonywanie dodatkowych zajęć zarobkowych otrzymało 8 pracowników, a w 2025 r. – 7 pracowników. Kontrola poddano 9 losowo wybranych przypadków. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 3 przypadkach złożone wnioski były niezgodne z obowiązującymi wówczas wzorami⁶⁹, tj. nie zawierały informacji czy podmiot na rzecz którego pracownik zamierza wykonywać dodatkowe zajęcia zarobkowe w przeszłości realizował zadania dofinansowane przez Centrum, czy ww. podmiot w chwili składania wniosku realizuje zadania dofinansowane przez Centrum oraz czy właściciele ww. podmiotu wykonywali lub wykonują działania zlecone przez Centrum.

W jednym z poddanych kontroli przypadków⁷⁰, pracownik Centrum na podstawie zgody wydanej przez Dyrektora wykonywał dodatkowe zajęcia zarobkowe na rzecz podmiotu, który był realizatorem zadań, na które otrzymał dofinansowanie ze środków FRPH.

W ww. przypadku zgodnie z zakresem obowiązków do zadań ww. osoby⁷¹ należało m. in. „organizowanie i prowadzenie konkursów ofert na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom” oraz „nadzór merytoryczny nad wykonywaniem programów i zadań zleconych do realizacji przez Krajowe Centrum”.

Powyższe działanie było niezgodne z obowiązującymi regulacjami w zakresie wyrażania zgody na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia oraz świadczyło o braku oddzielenia działalności publicznej pracowników KCPU od ich działalności prywatnej. Mogło to naruszać transparentność i zachowanie obiektywizmu oraz świadczyć o słabości nadzoru oraz rozwoju mechanizmów korupcjogennych, co oceniono negatywnie.

4.4. Zawieranie umów cywilnoprawnych z pracownikami Centrum.

W 2024 r. Centrum zawarło 48 umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami łącznie na kwotę 281.593,70 zł, a w 2025 r. 40 umów cywilnoprawnych łącznie na kwotę 207.540,00 zł. Powyższe dane wskazują, że zarówno liczba zawartych umów, jak również łączna ich wartość, a także średnia wartość jednej umowy zmniejszyły się w 2025 r. w stosunku do roku 2024.

Zgodnie z wyjaśnieniami⁷², umowy cywilnoprawne zawierane z własnymi pracownikami dotyczyły co do zasady realizacji zadań nienależących do obowiązków służbowych pracowników, jak np. obsługa „Telefonu Zaufania” oraz wykonywanych poza godzinami pracy, jak np. administracyjna obsługa egzaminów certyfikujących lub weryfikacja sprawozdań KCPU-G1.

Szczegółowej kontroli poddano 15 losowo wybranych umów cywilnoprawnych.

W wyniku kontroli powyższych umów stwierdzono, że zadania realizowane na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych co do zasady nie były tożsame z zakresami obowiązków

⁶⁹ Dot. wniosku z 22 lutego 2024 r. złożonego przez [REDAKTOWANO] wniosku z 27 listopada 2024 r. złożonego przez [REDAKTOWANO] oraz wniosku z 8 lutego 2024 r. złożonego przez [REDAKTOWANO], które były niezgodne z wzorem obowiązującym od 1 lutego 2024 r.

⁷⁰ Dot. wniosku z 30 stycznia 2024 r. o zgodę na realizację dodatkowych zajęć zarobkowych w postaci uczestnictwa w [REDAKTOWANO]

⁷¹ Zakres obowiązków [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO] podpisany przez [REDAKTOWANO]

⁷² Pismo z 16 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

pracowników. W 2 przypadkach stwierdzono, że przedmiot umów cywilnoprawnych był częściowo tożsamy z zakresem obowiązków pracowników w zakresie zastępowania pracowników⁷³ oraz obsługi finansowej umów⁷⁴.

Podkreślenia wymaga, że mające zastosowanie do KCPU rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania przewidywało przyznanie pracownikowi dodatku specjalnego z tytułu okresowego zwiększenia zakresu obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań albo ze względu na charakter pracy lub warunki wykonywania pracy. Biorąc pod uwagę powyższe regulacje oraz nadal obowiązujące rekomendacje Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ww. zakresie, zasadą powinno być wykonywanie przez pracowników zadań na podstawie i w ramach stosunku pracy. W rezultacie realizacja dodatkowych zadań nie powinna być przedmiotem zawierania umów cywilnoprawnych z pracownikiem etatowo zatrudnionym w danej jednostce. W przypadku zaistnienia uzasadnionych okoliczności, należy w szczególności wziąć pod uwagę inne formy wynagradzania własnych pracowników za wykonanie dodatkowych zadań.

4.5. Zasady dotyczące organizacji pracy oraz wynagradzania pracowników KCPU.

4.5.1. Regulamin pracy.

W KCPU obowiązywał Regulamin pracy ustalony przez Dyrektora Centrum na podstawie art. 104 § 1¹ Kodeksu pracy.

W zakresie regulacji określonych w art. 104¹ § 1 pkt 1 Kodeksu pracy dotyczących wyposażenia pracowników w odzież i obuwie robocze oraz w środki ochrony indywidualnej i higieny osobistej – Regulamin pracy nie zawierał informacji dotyczących przedmiotowego wyposażenia, jak również wykazu prac wzbronionych pracownikom młodocianym, rodzaju prac i wykazu stanowisk prac dozwolonych pracownikom młodocianym w celu odbywania przygotowania zawodowego oraz wykazu lekkich prac dozwolonych pracownikom młodocianym zatrudnionym w innym celu niż przygotowanie zawodowe wymaganych w pkt 6, 7 i 7a ww. przepisu. W treści § 29 Regulaminu pracy wskazano odniesienie do przepisów zawierających wykazy prac wzbronionych, jednakże bez przywołania konkretnych regulacji. Zgodnie z wyjaśnieniami⁷⁵, w Centrum nie przewidziano stanowisk, dla których istniałby obowiązek wyposażenia pracowników w odzież i obuwie robocze oraz w środki ochrony indywidualnej i higieny osobistej oraz nie zatrudniano pracowników młodocianych⁷⁶. Z uwagi na powyższe, Regulamin pracy nie musiał zawierać regulacji w zakresie wszystkich elementów wymienionych w art. 104¹ § 1 pkt 1, 6, 7 i 7a Kodeksu pracy⁷⁷. Należy jednak podkreślić, że w przypadku, gdyby stan faktyczny się zmienił, pracodawca zobowiązany byłby do stosowania właściwych w tym zakresie przepisów. W takiej sytuacji należałoby uzupełnić Regulamin pracy w zakresie wymogów dotyczących

⁷³ Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt g umowy o świadczenie usług na warunkach zlecenia o numerze [REDAKTOWANE] zawartej [REDAKTOWANE] z [REDAKTOWANE], przedmiotem umowy było m. in. zastępowanie innych pracowników w przypadku ich nieobecności w zakresie obsługi finansowej zadań zleconych. Według zakresu obowiązków [REDAKTOWANE] jednym z zadań jest zastępowanie w uzasadnionych przypadkach pozostałych pracowników [REDAKTOWANE]

⁷⁴ Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy o świadczenie usług na warunkach zlecenia o numerze [REDAKTOWANE] zawartej [REDAKTOWANE] z [REDAKTOWANE], przedmiotem umowy był nadzór, obsługa finansowa i prowadzenie dokumentacji umów zawieranych na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Według zakresu obowiązków [REDAKTOWANE] jednym z zadań jest obsługa finansowa umów zawieranych na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego określonych w Narodowym Programie Zdrowia oraz ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych.

⁷⁵ Pismo z 2 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁷⁶ Pismo z 2 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁷⁷ Red. W. Muszalski, K. Walczak, Kodeks pracy. Komentarz, Wyd. 13, Warszawa 2021.

wyposażenia pracowników w odzież i obuwie robocze oraz w środki ochrony indywidualnej i higieny osobistej oraz zatrudniania młodocianych.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4.5.2. Wynagrodzenia pracowników.

Zasady wynagradzania pracowników KCPU oraz przyznawania dodatkowych świadczeń zostały uregulowane w ww. aktach:

- 1) rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania;
- 2) Regulamin pracy;
- 3) Regulamin premiowania.

Rozporządzenie w sprawie warunków wynagradzania reguluje stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatku funkcyjnego, a także stanowiska, zaszeregowanie i kwalifikacje pracowników zatrudnionych m. in. w państwowych jednostkach budżetowych działających w ochronie zdrowia utworzonych przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

W powyższym akcie prawnym określono również komu i z jakiego tytułu przysługują dodatki, w tym: specjalny, za pracę w porze nocnej, za pracę w systemie zmianowym, za wysługę lat. Ponadto, w przedmiotowym rozporządzeniu uregulowano kwestie tworzenia funduszu premiowego oraz funduszu nagród.

W § 21 Regulaminu pracy wskazano odniesienie do ww. rozporządzenia w zakresie szczegółowych zasad wynagradzania pracowników. Ponadto, w § 30 Regulaminu pracy określono, że pracownikom, za wzorowe wypełnianie obowiązków, zaangażowanie, przejawianie inicjatywy oraz uzyskania szczególnych osiągnięć i efektów w pracy, mogą być przyznawane nagrody i wyróżnienia w postaci: pochwały na piśmie lub listu gratulacyjnego, nagrody pieniężnej, podwyższenia wynagrodzenia oraz awansu na wyższe stanowisko.

Zgodnie z Regulaminem premiowania, Dyrektor Centrum może przyznać premię uznaniową, biorąc pod uwagę kryteria takie jak: stopień obciążenia pracą, stopień trudności wykonywanych zadań, zaangażowanie w pracę, jakość i terminowość wykonywanej pracy oraz przestrzeganie przez pracownika dyscypliny pracy oraz nagrodę roczną w oparciu o ocenę uzyskanych wyników pracy zawodowej, stopień złożoności i trudności wykonywanych zadań, działania usprawniające na stanowisku pracy, dyspozycyjność pracownika, wykonywanie dodatkowych zadań oraz przejawianie inicjatywy w pracy. Ponadto, ww. Regulaminem wprowadzono premię stałą przysługującą wszystkim pracownikom. Wysokość ww. premii ustala Dyrektor jednostki.

W wyniku weryfikacji akt osobowych losowo wybranych pracowników KCPU stwierdzono, że stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatków funkcyjnych były zgodne z rozporządzeniem w sprawie warunków wynagradzania. Ponadto, posiadane kwalifikacje zawodowe odpowiadały zajmowanym stanowiskom i kategoriom zaszeregowania określonym w ww. regulacjach prawnych.

Tabela nr 2. Wysokość środków finansowych brutto przeznaczonych na wynagrodzenia pracowników w latach 2024-2025, z wyodrębnieniem dodatkowych środków finansowych przyznanych pracownikom, w złotych.

	2024 r.	2025 r.
Wynagrodzenia zasadnicze z dodatkami funkcyjnymi i dodatkami stażowymi	3.821.538,16	4.280.243,73
Premia stała i dodatek specjalny	255.051,40	259.259,12
Premia uznaniowa	607.252,55	657.106,15
Nagrody roczne jubileuszowe, motywacyjne	314.048,15	485.664,35
Premia za rezydencję	3.800,01	40.980,98

Pozostałe (ekwiwalent za urlop, odprawy emerytalne, wyrównanie)	141.001,94	56.478,54
Koszty KCPU, Urząd Skarbowy, Fundusz Pracy PPK	975.922,40	1.104.638,22
RAZEM	6.118.614,61	6.884.371,09

Z powyższej tabeli wynika, że łącznie wydatki na wynagrodzenia pracowników Centrum w 2025 r. wzrosły w stosunku do roku 2024 o ponad 12,5%. Największy wzrost nastąpił w grupie wydatków na wynagrodzenia zasadnicze oraz nagrody roczne/ jubileuszowe/ motywacyjne.

Na podstawie przedstawionych danych⁷⁸ stwierdzono, że w 2024 r. 10 osobom przyznano dodatek specjalny, którego średnia wysokość wynosiła 5.104,80 zł, natomiast w 2025 r. przyznano go 14 pracownikom, a średnia wysokość wyniosła 3.948,64 zł. Analiza akt osobowych pracowników potwierdziła, że przyznanie ww. świadczenia wynikało z powierzenia dodatkowych zadań pracownikom, co było zgodne z regulacjami § 5 rozporządzenia w sprawie warunków wynagradzania.

W przedłożonych zestawieniach wykazano, że w 2024 r. 42 osobom przyznano dodatek motywacyjny. Średnia wysokość przyznanego świadczenia wynosiła 2.941,67 zł, natomiast w 2025 r. dodatek motywacyjny przyznano 46 osobom, przy czym jego średnia wysokość wynosiła 7.095,87 zł. Podkreślenia wymaga, że ani w regulacjach wewnętrznych jednostki ani w rozporządzeniu w sprawie warunków wynagradzania nie wskazano ww. rodzaju świadczeń. W wyjaśnieniach⁷⁹ Centrum wskazało m. in., że dodatki motywacyjne zostały przyznane pracownikom, których zaangażowanie w pracę i efektywna realizacja zadań wymaga docenienia i nagrodzenia. Z Regulaminu premiowania wynika, że zaangażowanie w pracy oraz jakość i terminowość wykonywanej pracy mogą zostać docenione poprzez przyznanie premii uznaniowej. Zatem przyznanie dodatkowych świadczeń, niewynikających z regulacji prawnych oceniono negatywnie z punktu widzenia legalności i rzetelności działań.

W 2024 r. 43 osobom przyznano premię uznaniową o średniej wysokości 3.253,40 zł, natomiast w 2025 r. przyznano ją 52 pracownikom, a średnia jej wysokość wyniosła 7.871,43 zł. W wyniku weryfikacji akt osobowych losowo wybranych pracowników stwierdzono, że w zakresie przyznawania premii regulacje wewnętrzne KCPU były przestrzegane.

Biorąc pod uwagę powyższe dane można stwierdzić, że w 2025 r. nastąpiło zwiększenie skali wypłat świadczeń dodatkowych, szczególnie w zakresie dodatku motywacyjnego oraz premii uznaniowej. Oba te świadczenia objęły większą liczbę pracowników niż w 2024 r., również wzrosła ich średnia wysokość. Odmienną tendencję widać w przypadku dodatku specjalnego – został on przyznany większej liczbie osób, jednak jego średnia wysokość była niższa niż w 2024 r.

5. Wybrane zagadnienia gospodarki finansowej.

5.1. Zasady (polityka rachunkowości).

KCPU posiadało dokumentację opisującą przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, które zawierały informacje określone w art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Niezależnie od powyższego, załącznik nr 1 do polityki rachunkowości, tj. Wykaz osób upoważnionych do dokonywania kontroli merytorycznych oraz formalno-rachunkowych w Centrum, był niezgodny ze stanem faktycznym.

⁷⁸ Zestawienie premii, nagród i dodatków w 2024 r. i 2025 r. stanowiące załączniki do pisma z 21 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁷⁹ Pismo z 21 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

Polityka rachunkowości zawierała plan kont opracowany na podstawie rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont.

W toku kontroli, w odniesieniu do Planu kont w polityce rachunkowości, ujawniono różnice zarówno w terminologii wynikającej z rozporządzenia w sprawie rachunkowości oraz planów kont, jak również w kontach księgowych faktycznie funkcjonujących w Centrum, co przedstawiono poniżej.

Tabela nr 3. Tabela rozbieżności terminologicznych i funkcjonalnych kont księgowych w KPCU w latach 2024 – 2025.

Plan kont w polityce rachunkowości	Rozporządzenie w sprawie rachunkowości oraz planów kont	Wykaz kont księgi głównej funkcjonujących w KPCU w latach 2024-2025
Konto 131- rachunek pomocowy	131 - Rachunek bieżący samorządowych zakładów budżetowych	Brak konta
Konto 291 – Odpisy aktualizujące należności	290 - Odpisy aktualizujące należności 291 – brak konta	2024 r. – konto 291 2025 – konto 290 i 291 o tej samej nazwie
080 – Inwestycyjne środki trwałe w budowie	080 - Środki trwałe w budowie (inwestycje)	080 – Inwestycje środki trwałe w budowie
103 – Kasa walutowa w PLN z GA	Brak konta	Brak konta
131 – Rachunek pomocowy	131 - Rachunek bieżący samorządowych zakładów budżetowych	Brak konta
490 - Rozliczenie kosztów	490 - Rozliczenie kosztów	490 – Rozliczenie kosztów
606 – Zakupy środki inwestycyjne	Brak konta	606 – Zakupy środki inwestycyjne
640 - Rozliczenia międzyokresowe kosztów	640 - Rozliczenia międzyokresowe kosztów	640 – Rozliczenia międzyokresowe
820 - Rozliczenie wyniku finansowego	820 - Rozliczenie wyniku finansowego	Brak konta
853 - Fundusze celowe	853 - Fundusze celowe	Brak konta

Mając na względzie powyższe ustalenia, brak przeglądu i aktualizacji polityki rachunkowości w zakresie zgodności ze stanem faktycznym, zgodnie z postanowieniami art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, należy ocenić negatywnie z punkty widzenia rzetelności działań.

W KPCU opracowano i wdrożono również Instrukcję sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów księgowych w Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, dalej jako: „*Instrukcja*”, stanowiącą załącznik nr 4 do polityki rachunkowości. Instrukcja ustalała jednolite zasady sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów księgowych w KPCU.

Instrukcja zawierała zasady dokonywania kontroli wewnętrznej dokumentu finansowo-księgowego, w szczególności dokumentującego wydatki budżetowe, na którą składało się sprawdzenie pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a także kontroli wstępnej dokonywanej przez głównego księgowego oraz zatwierdzenia do wypłaty przez Dyrektora.

5.2. Plan finansowy i jego wykonanie.

Centrum jest dysponentem środków budżetowych drugiego stopnia⁸⁰ podległym i nadzorowanym przez Ministra Zdrowia w części 46 – zdrowie, w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85195 – pozostała działalność.

Centrum prowadzi również obsługę administracyjno-biurową FRPH.

Dyrektor Centrum, pani Bogusława Bukowska⁸¹ posiadała upoważnienie Ministra Zdrowia do dokonywania przeniesień wydatków w obrębie jednego rozdziału między paragrafami klasyfikacji wydatków, z wyłączeniem wydatków majątkowych, w ramach zatwierdzonego dla KCPU na dany rok planu finansowego. Zgodnie z jego treścią przeniesienia wydatków nie mogły zwiększać planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy. Upoważnienie nie obejmowało także przenoszenia wydatków, na dokonanie których wymagana jest zgoda Ministra Finansów, a także nie miało zastosowania do przeniesień wydatków z rezerw budżetu państwa.

Analogiczne upoważnienie w okresie pełnionej funkcji posiadał pan Piotr Jabłoński.⁸² W czasie nieobecności Dyrektora Centrum – pana Piotra Jabłońskiego, do przeniesień wydatków w obrębie jednego rozdziału, między paragrafami klasyfikacji wydatków, z wyłączeniem wydatków majątkowych w ramach zatwierdzonego dla KCPU na dany rok planu finansowego wydatków upoważniona była ówczesna Zastępca Dyrektora Centrum – pani Bogusława Bukowska⁸³.

Na podstawie danych wprowadzonych do Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR, dalej jako: „*TREZOR*”, pierwotny plan finansowy KCPU na 2024 r. w dziale 851 – Ochrona zdrowia, 85195 – pozostała działalność, na wydatki bieżące z czwartą cyfrą paragrafu „0” wynosił **18.578.000,00 zł**.

W 2024 r. dokonano zmian na podstawie 2 decyzji Ministra Finansów, 6 decyzji Ministra Zdrowia oraz na podstawie 22 decyzji Dyrektora Centrum.

Plan po zmianach na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosił **19.053.330,01 zł**.

Tabela nr 4. Wykonanie planu finansowego KCPU w 2024 r.

2024			
Paragraf	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
2810	1.994.000,00	2.128.304,90	2.086.174,09
2820	4.886.000,00	4.676.540,00	4.664.676,76
2830	25.000,00	25.000,00	25.000,00
3020	15.000,00	19.835,83	19.835,83
4000	3.956.000,00	3.832.596,10	3.832.596,10
4010	4.942.000,00	5.138.892,20	5.138.892,20
4040	350.000,00	255.388,80	255.388,80

⁸⁰ Zgodnie z § 1 pkt 1 lit b Zarządzenia Ministra Zdrowia z 29 maja 2025 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa w części 46 – Zdrowie.

⁸¹ Upoważnienie Ministra Zdrowia z 10 października 2024 r. o znaku PRS.012.599.2024.JK, Upoważnienie Ministra Zdrowia z 22 lipca 2025 r. o znaku PRS.012.158.2025.JK.

⁸² Upoważnienie Ministra Zdrowia z 4 stycznia 2022 r. o znaku PR.012.461.2021.PR.

⁸³ Upoważnienie Ministra Zdrowia z 27 września 2022 r. o znaku PR.012.371.2022.PR.

4090	60.000,00	56.954,80	56.954,80
4110	859.000,00	1.001.435,43	1.001.435,43
4120	130.000,00	108.500,50	108.500,50
4140	0,00	28.269,00	28.269,00
4170	800.000,00	940.915,20	940.915,20
4270	40.000,00	70.591,22	70.591,22
4410	50.000,00	48.998,49	48.998,49
4420	150.000,00	294.210,93	292.245,93
4430	30.000,00	28.251,58	28.251,58
4440	122.000,00	123.258,08	123.258,08
4480	30.000,00	27.186,50	27.186,50
4610	0,00	262,51	262,51
4700	68.000,00	27.545,56	27.545,56
4710	71.000,00	28.511,37	28.511,37
6060	0,00	191.881,01	191.881,01
RAZEM	18.578.000,00	19.053.330,01	18.997.370,96

Środki otrzymane od dysponenta wyższego stopnia wynosiły ogółem 19.053.330,01 zł, z czego środki na wydatki bieżące wynosiły 18.861.449,00 zł, zaś na wydatki inwestycyjne – 191.881,01 zł.

Plan wydatków w 2024 r. wykonano na poziomie 99,7%, z czego plan wydatków inwestycyjnych wykonano w 100%, zaś wydatków bieżących – w 99,7%.

W 2024 r. nie wykorzystano środków budżetowych w wysokości 55.959,05 zł. Niewykorzystane środki budżetowe zostały pobrane i przeksięgowane na rachunek dysponentów głównych.

Na podstawie danych wprowadzonych do TREZOR pierwotny plan finansowy KCPU na 2025 r. w dziale 851 – Ochrona zdrowia, 85195 – pozostała działalność, na wydatki bieżące z czwartą cyfrą paragrafu „0” wynosił **18.966.000,00 zł**,

W 2025 r. dokonano zmian na podstawie 3 decyzji Ministra Finansów, 8 decyzji Ministra Zdrowia oraz na podstawie 24 decyzji Dyrektora Centrum.

Plan po zmianach na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosił **20.110.697,65 zł**.

Tabela nr 5. Wykonanie planu finansowego KCPU w 2025 r.

2025			
Paragraf	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie
2810	1.325.000,00	2.237.847,59	2.188.208,86
2820	5.295.000,00	4.371.245,50	4.344.042,69
2830	285.000,00	295.000,00	295.000,00
3020	15.000,00	17.759,44	17.759,44
4000	4.001.000,00	4.444.081,43	4.444.081,43
4010	5.189.000,00	5.738.751,89	5.738.751,89

4040	420.000,00	316.195,11	316.195,11
4090	60.000,00	25.087,00	25.087,00
4110	912.000,00	1.085.944,43	1 085.944,43
4120	136.000,00	128.302,70	128.302,70
4140	0,00	58.663,00	58.663,00
4170	700.000,00	616.653,39	616.653,39
4270	40.000,00	98.035,04	98.035,04
4410	40.000,00	56.829,27	56.829,27
4420	250.000,00	201.092,45	201.092,45
4430	30.000,00	26.856,79	26.856,79
4440	125.000,00	142.070,70	142.070,70
4480	30.000,00	24.946,36	24.946,36
4700	30.000,00	62.594,00	62.594,00
4710	83.000,00	29.360,22	29.360,22
6060	0,00	133.381,34	133.381,34
RAZEM	18.966.000,00	20.110.697,65	20.033.856,11

Środki otrzymane od dysponenta wyższego stopnia wynosiły ogółem 20.110.697,65 zł, z czego środki na wydatki bieżące – 19.977.316,31 zł, a na wydatki inwestycyjne – 133.381,34 zł.

Plan wydatków w 2025 r. wykonano na poziomie 99,6%, z czego plan wydatków inwestycyjnych wykonano w 100%, zaś wydatków bieżących w 99,6%.

W 2025 r. nie wykorzystano środków budżetowych w wysokości 76.841,54 zł. Niewykorzystane środki budżetowe zostały pobrane i przeksięgowane na rachunek dysponentów głównych.

Podsumowując, wydatkowanie środków następowało zgodnie z przyjętym planem finansowym i wprowadzanymi do niego zmianami. Przeniesień wydatków dokonywano na podstawie decyzji Dyrektor KCPU w sprawie zmian w budżecie państwa, zgodnie z upoważnieniem nadanym przez Ministra Zdrowia.

Do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej służyło konto 998 „*Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego*”. Do ewidencji planu finansowego wydatków budżetowych służyło konto 980 „*Plan finansowy wydatków budżetowych*”.

Zgodnie z przedłożonym przez KCPU planem wydatków na 2025 r. (po zmianach) plany wydatków w paragrafie 2820 opiewały na kwotę 4.371.245,50 zł, natomiast zgodnie z przedłożonymi zapisami na koncie pozabilansowym 980 „*Plan finansowy wydatków budżetowych*” w 2025 r. w paragrafie 2820 opiewał na kwotę 4.372.152,41 zł. Rozbieżność wyniosła 906,91 zł. Powyższe było uchybieniem zasadzie rzetelności.

Jak wyjaśniło Centrum⁸⁴, stwierdzona różnica wynika z nieuwzględnienia w ewidencji księgowej na koncie pozabilansowym 980 „*Plan finansowy wydatków budżetowych*” dwóch zmian planu finansowego, wprowadzonych na podstawie decyzji z 22 października 2025 r. o znaku 46.3122.3.296.2025.TR na kwotę 771,41 zł oraz decyzji z 29 grudnia 2025 r. o znaku 46.3122.3.383.2025.TR na kwotę 135,50 zł. Nieujęcie na koncie 980 „*Plan*

⁸⁴ Pismo z 25 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

finansowy wydatków budżetowych zmian w planie wydatków w paragrafie 2820 nie było działaniem zamierzonym ani celowym. Sytuacja ta wynika z przeoczenia o charakterze technicznym oraz błędnej interpretacji zakresu zmian podlegających ewidencji na wskazanym koncie pozabilansowym. Po stwierdzeniu nieprawidłowości dokonano weryfikacji zapisów księgowych konta 980 „*Plan finansowy wydatków budżetowych*” oraz analizy zmian planu finansowego, uzupełniono ewidencję księgową planem wydatków, wprowadzono działania organizacyjne, w szczególności dodatkowy etap weryfikacji zmian planu finansowego przed ich ujęciem w księgach, bieżącą kontrolę zgodności zapisów na koncie 980 z decyzjami zmieniającymi plan, zwiększenie nadzoru nad aktualizacją kont pozabilansowych.

Niewykorzystane środki budżetowe w latach 2024-2025 zostały automatycznie pobrane i przeksięgowane na rachunek dysponentów głównych.

5.2.1. Klasyfikowanie wydatków budżetowych.

Na wybranej próbie 22 dowodów księgowych sprawdzono spełnienie wymogów określonych w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Ustalono, że wszystkie dowody zostały prawidłowo opisane względem stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) oraz udokumentowania przeprowadzenia kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej, a także przeprowadzenia przez Głównego Księgowego kontroli wstępnej, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

Klasyfikowanie wydatków co do zasady następowało według klasyfikacji paragrafów i środków określonej w rozporządzeniu ws. klasyfikacji, za wyjątkiem poniższych wydatków.

W przypadku zwrotu kosztów podróży na rzecz [REDAKTOWANE] w kwocie [REDAKTOWANE]

wydatek zaklasyfikowano w paragrafie 4300 „*Zakup usług pozostałych*”. Jak wyjaśniło Centrum⁸⁵, [REDAKTOWANE] nie jest pracownikiem KCPU. Został on powołany na członka Rady ds. Przemocy w Rodzinie na mocy Zarządzenia nr 28/2022 Dyrektora Centrum z 21 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zgodnie z § 12 ww. Zarządzenia, członkom Rady przysługuje zwrot kosztów podróży finansowany ze środków Centrum. Zwrot ten realizowany jest na zasadach określonych w Zarządzeniu nr 11/2022 Dyrektora z 7 marca 2022 r. w sprawie zwrotu kosztów podróży i noclegu osobom niebędącym pracownikami Centrum.

W przypadku zwrotu kosztów podróży na rzecz [REDAKTOWANE] w kwocie [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] wydatek zaklasyfikowano do paragrafu 4300 „*Zakup usług pozostałych*”. Jak wyjaśniło Centrum⁸⁶, [REDAKTOWANE] została powołana do komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin końcowy w części ustnej na podstawie Zarządzenia nr 30/2025 Zastępcy Dyrektora KCPU, wykonującej zadania Dyrektora KCPU, z 25 kwietnia 2025 r. w sprawie powołania Komisji Egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin końcowy w części ustnej w zakresie instruktora terapii uzależnień oraz specjalisty psychoterapii uzależnień w sesji WIOSNA 2025 N. Zwrot kosztów nastąpił w związku z zapisami § 4 ust. 8 Zarządzenia nr 35/2022 Dyrektora KCPU z 13 maja 2022 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu organizacji egzaminu końcowego prowadzonego w ramach szkoleń w dziedzinie uzależnień w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień oraz instruktora terapii uzależnień, przeprowadzanego przez KCPU, z późniejszymi zmianami, a także na zasadach określonych w Zarządzeniu

⁸⁵ Pismo z 8 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁸⁶ Jw.

nr 11/2022 Dyrektora Centrum z 7 marca 2022 r. w sprawie zwrotu kosztów podróży i noclegu osobom niebędącym pracownikami Centrum.

W świetle powyższych wyjaśnień, należy zauważyć, że zwrot kosztów podróży dla osoby niebędącej pracownikiem powinien zostać ujęty w paragrafie 303 „*Różne wydatki na rzecz osób fizycznych*” z czwartą cyfrą paragrafu „0”.

W przypadku dofinansowania [REDAKTOWANE] na rzecz pracownika Centrum, [REDAKTOWANE] w wysokości [REDAKTOWANE] wydatek ujęto w paragrafie 4300 „*Zakup usług pozostałych*”. Jak wyjaśniło Centrum⁸⁷, stroną w umowie z 17 marca 2025 r. z [REDAKTOWANE] był [REDAKTOWANE] 11 kwietnia 2025 r. Centrum podpisało z [REDAKTOWANE] umowę o [REDAKTOWANE]. Mając na względzie powyższe wyjaśnienia, uzasadnione jest klasyfikowanie wymienionego wydatku w paragrafie 302 „*Wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń*” z czwartą cyfrą paragrafu „0”.

Niezależnie od powyższego, w § 4300 ujawniono fakturę nr [REDAKTOWANE] wystawioną przez [REDAKTOWANE] za usługi [REDAKTOWANE] świadczone w styczniu 2025 r. w wysokości [REDAKTOWANE]. Jak wyjaśniło Centrum⁸⁸, [REDAKTOWANE] jest [REDAKTOWANE] świadczy usługi na rzecz Centrum, a wcześniej na rzecz Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych [REDAKTOWANE] zaś [REDAKTOWANE] została zatrudniona w 2012 r. w wyniku przeprowadzonego naboru i nie sprawuje nadzoru nad realizacją usług świadczonych przez [REDAKTOWANE].

Niemniej jednak, Dyrektor Centrum, działając w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania usług krytycznych dla działalności jednostki, podjął decyzję o odstąpieniu od procedury rozeznania rynku w zakresie wyboru wykonawcy usług związanych z [REDAKTOWANE]. Zleceniodawcy [REDAKTOWANE] Powyższe – jak oświadczone w toku kontroli – uzasadniono faktem, że [REDAKTOWANE] dysponuje praktyczną wiedzą dotyczącą [REDAKTOWANE].

[REDAKTOWANE]. Wiedza ta, wypracowana w toku wieloletniej współpracy ma istotne znaczenie dla zachowania stabilności i bezpieczeństwa [REDAKTOWANE]. Zmiana wykonawcy wiązałaby się z koniecznością przekazania ww. wiedzy nowemu podmiotowi, co jest procesem czasochłonnym i obciążonym ryzykiem niepełności. W okresie przejściowym realne jest zwiększone ryzyko błędów, ograniczenia dostępności [REDAKTOWANE].

Jak wyjaśniono, wybór firmy [REDAKTOWANE] do świadczenia [REDAKTOWANE] nastąpił zgodnie z § 8 ust. 3 pkt 3 Regulaminu nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp, zgodnie z którym [REDAKTOWANE] zostały zwolnione z obowiązku stosowania procedur zakupowych określonych w tym regulaminie.

W tym kontekście zauważyć należy, że Regulamin nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp co do zasady przewidywał czynności zmierzające do wyłonienia wykonawcy poprzez: 1) zamieszczenie zapytania ofertowego na stronie internetowej Zamawiającego lub, 2) rozesłanie zapytania ofertowego do co najmniej 3 potencjalnych wykonawców lub, 3) wykonanie wydruków ze stron internetowych, od co najmniej 3 potencjalnych wykonawców. Jednocześnie ww. Regulamin wyłącza z powyższych wymogów m. in. [REDAKTOWANE].

Przypięte rozwiązanie budzi zastrzeżenia, bowiem wyłączenie obejmuje całą kategorię [REDAKTOWANE] bez wyraźnego wskazania okoliczności wyłączenia, tj. niezależnie m. in. [REDAKTOWANE].

⁸⁷ Jw.

⁸⁸ Jw.

od ich rodzaju, ograniczeń licencyjnych, wymogów kompatybilności, ciągłości funkcjonowania [REDAKTOWANE] itp. Tak sformułowany wyjątek, bez wskazania obiektywnych przesłanek do zastosowania wyłączenia, nie znajduje wystarczającego uzasadnienia w zasadach określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym wydatki powinny być dokonywane m. in. w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Należy zauważyć, że [REDAKTOWANE] nie stanowią jednorodnej kategorii usług. W wielu przypadkach rynek zapewnia konkurencję pomiędzy podmiotami świadczącymi te usługi, co umożliwia przeprowadzenie rozeznania rynku i wybór najkorzystniejszej ekonomicznie oferty. Wprowadzenie generalnej zasady wyłączenia stosowania zasad wynikających z Regulaminu nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp, ogranicza mechanizmy zapewniające konkurencyjność i przejrzystość wydatkowania środków publicznych.

Mając na względzie powyższe, okoliczność pozostawiania [REDAKTOWANE] wymagała zachowania szczególnej staranności, w tym zachowania pełnej transparentności procesu wyboru wykonawcy oraz udokumentowania przesłanek uzasadniających wybór tego podmiotu. Brak zastosowania zasad, o których mowa w § 8 ust. 1 Regulaminu nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp budzi wątpliwości co do bezstronności podejmowanych działań.

5.2.2. Wydatki inwestycyjne.

W 2024 r. KCPU na wydatki inwestycyjne przyznano 191.881,01 zł⁸⁹. Centrum nabyło środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne w postaci oprogramowania, licencji, serwera, przetłaczniaka oraz systemu klimatyzacji.

W 2025 r. KCPU na wydatki inwestycyjne przyznano 133.281,34 zł⁹⁰. Centrum nabyło środki trwałe w postaci systemu klimatyzacji oraz zasilacza awaryjnego.

Zrealizowanie wydatków na zakupy inwestycyjne odbywało się w oparciu o zasady określone w Regulaminie nabywania towarów i usług nieobjętych przepisami Pzp.

Dokonano odbioru zrealizowanego zadania – nabyte środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne były kompletne, a także potwierdzono prawidłowe ich działanie. Zakupiony sprzęt i oprogramowanie zostały ujęte w ewidencji środków trwałych.

Zapłata za zrealizowane zadanie została uiszczona w terminach i kwotach wynikających z wystawionych przez dostawców faktur.

Wydatków dokonywano oszczędnie i do wysokości kwot ujętych w planach finansowych.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

5.2.3. Dochody.

⁸⁹ Decyzja Ministra Zdrowia w sprawie zmian w budżecie państwa na 2024 r. z 29 maja 2024 r. – zwiększenie w § 6060 w kwocie 237.000,00 zł z przeznaczeniem na zakupy inwestycyjne dla jednostek budżetowych podległych i nadzorowanych przez Ministra Zdrowia (46.3122.2.45.2024.ZW) oraz Decyzja Ministra Zdrowia w sprawie zmian w budżecie państwa na 2024 r. z 5 grudnia 2024 r. – zmniejszenie w § 6060 w kwocie 45.118,99 zł (46.3122.2.126.2024.ZW).

⁹⁰ Decyzja Ministra Zdrowia w sprawie zmian w budżecie państwa na 2025 r. z 19 września 2025 r. – zwiększenie w § 6060 w kwocie 153.000,00 zł z przeznaczeniem na zakupy inwestycyjne dla jednostek budżetowych podległych i nadzorowanych przez Ministra Zdrowia (46.3122.2.101.2025.ZW) oraz Decyzja Ministra Zdrowia w sprawie zmian w budżecie państwa na 2024 r. z 22 grudnia 2025 r. – zmniejszenie w § 6060 w kwocie 19.618,66 zł (46.3122.2.171.2025.ZW).

W 2024 r. KCPU planowało dochody na poziomie 70.000,00 zł w ramach § 0610 *Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów*. Centrum uzyskało dochody z tego tytułu w wysokości 315.849,00 zł. Plan dochodów w 2024 r. został zrealizowany w 451%.

W 2025 r. KCPU planowało dochody na poziomie 150.000,00 zł w ramach § 0610 *Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów*. Centrum w 2025 r. uzyskało dochody z tego tytułu w wysokości 340.805,00 zł. Plan dochodów w 2025 r. został więc wykonany w 227%.

Zgodnie z wyjaśnieniami KCPU⁹¹, Centrum nie było w stanie oszacować liczby uczestników egzaminu certyfikującego specjalistę psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień, a co za tym idzie wysokości wpływów z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów. KCPU, jako podmiot, który nie prowadził szkoleń, a jedynie przeprowadzał egzamin, nie posiadało informacji, ile osób zamierza przystąpić do egzaminu w danej sesji, bowiem zgodnie z przepisami dane te mogły być znane KCPU po przeprowadzonym naborze wniosków na egzamin. W konsekwencji powyższego, plan dochodów szacowany był na poziomie lat ubiegłych.

W badanym okresie KCPU uzyskiwało dochody także z innych źródeł.

Tabela nr 6 Dochody KCPU w latach 2024-2025, w złotych.

Dochody [§]	2024	2025
0570	6.000,00	500,00
0610	315.849,00	340.805
0870	-	5.790,00
0920	617,20	5.32,00
0970	21.257,53	7.730,70
2910	-	49,45
2950	55.362,37	35.398,77
RAZEM	399.086,10	390.805,92

Dochody były gromadzone na rachunku bankowym dochodów jednostki, ewidencjonowane na koncie 222, a następnie regularnie przekazywane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa. W badanym okresie konto 132 „*Rachunek dochodów jednostek budżetowych*” nie służyło do szczegółowej ewidencji dochodów według klasyfikacji budżetowej, a miało charakter bankowy i pokazywało operacje pieniężne na rachunku bankowym.

Powyższe, pomimo że nie wpływało na prawidłowość wykonania dochodów ani ich sprawozdawczość, to jednak obowiązek prowadzenia szczegółowej ewidencji do konta 132 powinien umożliwić ustalenie stanu poszczególnych tytułów pozyskiwania dochodów według działów, rozdziałów i paragrafów, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie rachunkowości budżetowej.

Jak wyjaśniło Centrum⁹², podjęto działania naprawcze mające na celu dostosowanie prowadzonej ewidencji księgowej do obowiązujących przepisów prawa, w szczególności dokonano analizy dotychczasowego sposobu ujmowania operacji gospodarczych na koncie

⁹¹ Pismo z 7 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

⁹² Pismo z 25 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

132 oraz zidentyfikowano obszary wymagające zmian w zakresie szczegółowości ewidencji, podjęto również działania organizacyjne i techniczne zmierzające do zapewnienia prawidłowego ujmowania dochodów budżetowych zgodnie z obowiązującą klasyfikacją budżetową.

5.3. Należności.

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. KCPU miało należności w wysokości 141.871,51 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami⁹³, na saldo należności do zapłaty składały się należności należne na podstawie:

- 1) wydanego w 2022 r. wyroku [REDAKTOWANE] oraz wydanego w 2023 r. wyroku [REDAKTOWANE], który oddalił apelację, zasądzając tym samym na rzecz Skarbu Państwa - Dyrektora KCPU kwotę [REDAKTOWANE] (§ 0940), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 października 2020 r. do dnia zapłaty oraz zaliczki na wynagrodzenie kuratora pozwanego w kwocie [REDAKTOWANE] (§ 0630) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 października 2020 r. od [REDAKTOWANE]. Odsetki od ww. kwot na 31 grudnia 2025 r. w wysokości [REDAKTOWANE] wykazane zostały w § 0920;
- 2) wydanej Decyzji Dyrektora KCPU nr 1 z 1 grudnia 2025 r., zobowiązującej [REDAKTOWANE] do zwrotu kwoty [REDAKTOWANE] (§ 2950) wraz z odsetkami liczonymi, jak dla zaległości podatkowych od 16 stycznia 2024 r. do dnia zwrotu, z tytułu niewykorzystania części dotacji udzielonej przez Skarb Państwa - KCPU na podstawie umowy nr [REDAKTOWANE] zawartej [REDAKTOWANE] o dofinansowanie realizacji zadania publicznego określonego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 w ramach celu operacyjnego nr 2 Profilaktyka uzależnień. Odsetki od ww. kwoty na dzień 31 grudnia 2025 r. wskazane zostały w § 0900 w kwocie [REDAKTOWANE]

W KCPU nie obowiązują odrębne od opisanych w polityce rachunkowości, procedury (instrukcje) windykacji należności. Każdy przypadek wystąpienia należności analizowany jest odrębnie.

W przypadku [REDAKTOWANE] podejmowano działania mające na celu windykację należności, w szczególności sprawę dot. dochodzenia należności KCPU (wówczas jeszcze jako Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) skierowało na drogę sądową, które zakończyło się prawomocnym zasądzeniem od pozwanej spółki na rzecz Skarbu Państwa - Dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należności wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. W związku ze stwierdzeniem bezskuteczności egzekucji Komornik Sądowy umorzył z urzędu egzekucję prowadzoną z wniosku Skarbu Państwa - KCPU przeciwko dłużnikowi. W związku z powyższym stwierdzono istnienie podstaw do rozważenia odpowiedzialności solidarnej członków zarządu za zobowiązania spółki. Z uwagi na obligatoryjne zastępstwo Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach rozpoznawanych w I instancji przez sąd okręgowy, KCPU zawiadomiło o stanie faktycznym i prawnym, mogącym uzasadnić wszczęcie postępowania wobec członków zarządu spółki. Do zawiadomienia załączono kopie pism świadczących o bezskuteczności egzekucji prowadzonej przez KCPU przeciwko [REDAKTOWANE] oraz zwrócono się z prośbą o podjęcie dalszych działań zgodnie z właściwością.

W odniesieniu do [REDAKTOWANE] KCPU wydało decyzję zobowiązującą do zwrotu dotacji z tytułu niewykorzystania jej części. 19 marca 2026 r. wysłane zostało do [REDAKTOWANE] upomnienie, z uwagi na brak zwrotu środków. Kolejnym krokiem KCPU było złożenie 27 kwietnia 2026 r. wniosku o nadanie uprawnień do aplikacji eTW (Elektroniczne Tytuły Wykonawcze) do [REDAKTOWANE]

⁹³ Pismo z 7 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

[REDAKOWANE] w celu wystawienia tytułu egzekucyjnego w postępowaniu.

Z przedłożonych przez KCPU wyjaśnień wynika, że w okresie od wydania decyzji, tj. od 1 grudnia 2025 r. do 19 marca 2026 r., podejmowano niezbędne czynności o charakterze proceduralnym, związane z ustaleniem sposobu dochodzenia należności oraz przygotowaniem do wszczęcia egzekucji administracyjnej, w tym dotyczące ustalenia zasad korzystania z aplikacji eTW i uzyskania dostępu do systemu.

Niezależnie od powyższego, zasadnym jest zapewnienie wykorzystywania dostępnych instrumentów prawnych i organizacyjnych służących odzyskiwaniu środków publicznych oraz dochodzeniu należności, a także rozważenie opracowania regulacji wewnętrznych w zakresie windykacji należności⁹⁴.

5.4. Sprawozdawczość budżetowa.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych sporządzają sprawozdania z wykonania procesów związanych z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowywaniem.

Rodzaje sprawozdań, formy i sposoby ich sporządzania oraz terminy przekazywania sprawozdań określało:

- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁹⁵ - w odniesieniu do sprawozdań sporządzanych za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się od 1 stycznia 2024 r.;
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁹⁶ - w odniesieniu do sprawozdań sporządzanych za okresy sprawozdawcze rozpoczynające się od 1 stycznia 2025 r.,

dalej jako: „*rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości*”.

KCPU, jako dysponent drugiego stopnia zobowiązany był do składania sprawozdań Rb-23⁹⁷, Rb-27⁹⁸, Rb-28⁹⁹, Rb-70¹⁰⁰, w okresach:

- miesięcznych, dla których termin przekazania sprawozdania wynosi nie później niż 15 dni po upływie okresu sprawozdawczego, przy czym sprawozdania za grudzień o 8 dni później (dotyczy sprawozdań Rb-23, Rb-27, Rb-28);
- kwartalnych, dla których termin przekazania sprawozdania wynosi nie później niż 16 dni po upływie okresu sprawozdawczego (dotyczy sprawozdania Rb-70);
- rocznym – w terminie 17 lutego (dotyczy sprawozdań Rb-23, Rb-27, Rb-28).

Sprawozdania podpisują główny księgowy i kierownik jednostki. Kierownik jednostki obowiązany jest sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny

⁹⁴ Pismem z 28 kwietnia 2026 r. o znaku: NKM.034.1.2024.13.KCZ Departament Nadzoru i Kontroli przekazał jednostkom podległym i nadzorowanym przez Ministra Zdrowia pismo Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, z 22 kwietnia 2026 r. o znaku NK.WN.170.12.1.2025, w którym wskazano na zasadność: zweryfikowania, czy w sprawach ujawnionych nieprawidłowości, są wykorzystywane wszystkie dostępne rozwiązania służące odzyskaniu środków publicznych, a także dokonania przeglądu obowiązujących w jednostkach regulacji wewnętrznych w zakresie odzyskiwania środków publicznych i egzekucji należności pod kątem efektywności tych rozwiązań.

⁹⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 144.

⁹⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 133.

⁹⁷ Rb-23 – sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych.

⁹⁸ Rb-27 – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych.

⁹⁹ Rb-28 – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

¹⁰⁰ Rb-70 – sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Ww. sprawozdania sporządza się w formie dokumentu elektronicznego.

Sprawozdania Rb-23, Rb-27, Rb-28, przekazuje się w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa, zaś Rb-70 na elektroniczną skrzynkę podawczą, o której mowa w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne¹⁰¹.

Na podstawie wybranych sprawozdań miesięcznych i rocznych Rb-23, Rb-27, Rb-28 oraz sprawozdania Rb-70 za IV kwartał 2024 r. i za IV kwartał 2025 r. ustalono, jak poniżej.

Sprawozdania składano na właściwych formularzach, zgodnych z załącznikami wynikającymi z rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości.

Sprawozdania podpisane zostały przez Główną Księgową oraz Dyrektora KCPU. Dyrektor KCPU upoważnił¹⁰² pracownika Centrum – panią Małgorzatę Kowalską-Kalmus do podpisywania sprawozdań oraz wszystkich czynności dokonywanych w systemie TREZOR. Centrum przestrzegało terminów sporządzania i przekazywania sprawozdań określonych w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości.

Co do zasady, kwoty wykazane w badanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Zidentyfikowano rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w rocznym sprawozdaniu Rb-28 za 2024 r. i za 2025 r., a wydrukami z ewidencji księgowej¹⁰³, poprzez wykazanie w Sprawozdaniu kwot niższych niż wynikające z ewidencji księgowej.

Jak wyjaśniło Centrum¹⁰⁴, rozbieżność pomiędzy obrotami na koncie 130 a saldem wykonania wydatków wynika z charakteru ewidencji księgowej konta 130 „*Rachunek bieżący jednostki*”. Konto to ujmuje wszystkie operacje bankowe, zarówno wpływy, jak i wydatki, natomiast wykonanie wydatków wykazywane jest zgodnie z klasyfikacją budżetową i zasadą faktycznego poniesienia wydatku budżetowego. W związku z powyższym obroty na koncie 130 nie muszą być równe saldu wykonania wydatków. Różnice mogą wynikać m. in. z: występowania operacji technicznych i przejściowych, zwrotów wydatków, korekt księgowych, środków otrzymanych i przekazanych między rachunkami. Saldo wykonania wydatków odzwierciedla faktyczne wykonanie planu wydatków budżetowych, natomiast konto 130 pokazuje pełny ruch środków pieniężnych na rachunku bankowym KCPU.

Niezależnie od powyższych wyjaśnień zauważyć należy, że zgodnie z postanowieniami § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości, kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Natomiast na kierownika jednostki ciąży obowiązek sporządzania sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

6. Zarządzanie majątkiem.

¹⁰¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1557, z późn. zm.

¹⁰² Upoważnienie udzielone 4 stycznia 2022 r. przez ówczesnego Dyrektora Centrum pana Piotra Jabłońskiego. Pani Małgorzata Kowalska-Kalmus podpisała sprawozdania roczne Rb-23, 27, 28 za 2024 r.

¹⁰³ Sprawozdanie Rb-28 za 2024 r. zawierało następujące rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w przedmiotowym dokumencie a ewidencją księgową: § 2810 – Rb 28 – 2.128.304,90 zł, obroty konta 130 - 2.129.608,00 zł; § 4170 Rb-28 – 940.915.20 zł, obroty konta 130 - 941.709,65 zł; § 4300 Rb-28 – 2.735.723,88 zł, obroty konta 130 - 2.876.678,41 zł; § 4420 Rb-28 – 294.210,93 zł, obroty konta 130 – 314.272,14 zł. Sprawozdanie Rb-28 za 2025 r. zawierało następujące rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w przedmiotowym dokumencie a ewidencją księgową: § 4420 – Rb-28 - 201 092,45 zł, obroty konta 130 - 203.620,78 zł; § 4410 Rb-28 – 56.829,27 zł, obroty konta 130 - 57.041,14 zł.

¹⁰⁴ Pismo z 7 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

W KCPU ustalono wewnętrzne procedury regulujące zasady zarządzania mieniem. Zarządzeniem nr 1b/2024 Dyrektora Centrum z 2 stycznia 2024 r. wprowadzono Instrukcję gospodarki majątkiem trwałym i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie w Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, dalej jako: „*Instrukcja gospodarki majątkiem*”.

Instrukcja gospodarki majątkiem określała sposób gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku trwałego, w szczególności sposób ewidencji i oznakowania majątku Centrum, zasady postępowania ze zbędnymi i zużytymi składnikami rzeczowymi majątku ruchomego.

Jak ustalono w toku kontroli, Centrum wykonując zadania publiczne kierowało się zasadami prawidłowej gospodarki, z zachowaniem szczególnej staranności. Ponadto, KCPU dokładało należytych starań, aby mienie Skarbu Państwa było wykorzystywane w sposób: celowy i oszczędny, zapewniający uzyskanie najlepszych efektów, zgodny z przeznaczeniem i właściwie zabezpieczony oraz efektywnie zarządzany i nadzorowany.

Centrum zarządzało mieniem poprzez realizację działań w następujących obszarach:

- 1) Planowanie i wykorzystanie mienia;
- 2) Dokonywanie zakupów;
- 3) Ewidencja i kontrola;
- 4) Ochrona mienia;
- 5) Nadzór i sprawozdawczość;
- 6) Zbywanie lub udostępnianie mienia.

Zgodnie z wyjaśnieniami Jednostki¹⁰⁵, składniki majątku wykorzystywane były zgodnie z przeznaczeniem, dążono do braku niewykorzystanych zasobów. KCPU prowadziło pełną ewidencję środków trwałych i wyposażenia, a także dokonywało okresowej kontroli stanu technicznego i przydatności składników majątku oraz okresowe inwentaryzacje. Centrum stosowało działania zabezpieczające mienie, w tym zabezpieczenie fizyczne, ubezpieczenie majątku, a także procedury odpowiedzialności majątkowej pracowników oraz zmierzające do dochodzenia roszczeń z tytułu szkód wyrządzonych w mieniu publicznym. Zakupy dokonywane były w trybach konkurencyjnych, a wybór najkorzystniejszych ofert dokonywany był pod względem ceny i jakości. Ponadto, KCPU dokonywało analizy kosztów utrzymania majątku. Wynajem lub dzierżawa składników majątku dokonywane były w sposób transparentny i uzasadniony ekonomicznie. Sprzedaż lub likwidacja zbędnych składników dokonywana była w oparciu o przepisy prawa. Kierownictwo Centrum na bieżąco sprawowało nadzór nad gospodarowaniem mieniem.

Na podstawie wyjaśnień¹⁰⁶ stwierdzono, że w latach 2024-2025 składniki rzeczowe majątku ruchomego KCPU nie były wykorzystywane do jednoczesnej realizacji zadań innych organów lub jednostek.

Zarządzeniem nr 8 Dyrektora Centrum z 31 grudnia 2004 r. wprowadzono Zakładową instrukcję inwentaryzacyjną. Instrukcja określa zasady, tryb i terminy przeprowadzania inwentaryzacji oraz osoby odpowiedzialne za wykonanie czynności inwentaryzacyjnych.

Zgodnie z wyjaśnieniami¹⁰⁷, w latach 2024-2025 KCPU nie prowadziło inwentaryzacji składników rzeczowych majątku ruchomego. Inwentaryzacja składników rzeczowych majątku ruchomego była przeprowadzona w 2023 r.

6.1. Gospodarowanie składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Centrum.

Zgodnie z rozporządzeniem ws. gospodarowania składnikami, zbędne składniki rzeczowe majątku ruchomego należy rozumieć jako składniki rzeczowe majątku ruchomego, które nie są i nie będą mogły być wykorzystane w realizacji zadań związanych z działalnością organu

¹⁰⁵ Pismo z 7 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

¹⁰⁶ Pismo z 7 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

¹⁰⁷ Jw.

lub jednostki lub nie nadają się do użytkowania ze sprzętem używanym przez organ lub jednostkę, a ich przystosowanie byłoby technicznie lub ekonomicznie nieuzasadnione. Zużyte składniki rzeczowe majątku ruchomego to składniki rzeczowe majątku ruchomego posiadające wady lub uszkodzenia, których naprawa byłaby ekonomicznie nieuzasadniona lub zagrażające bezpieczeństwu użytkowników, lub najbliższego otoczenia, lub które całkowicie utraciły wartość użytkową, lub które są technicznie przestarzałe, a ich remont byłby ekonomicznie nieuzasadniony.

Zbędne lub zużyte składniki rzeczowe majątku ruchomego mogą być przedmiotem sprzedaży, oddania w najem lub dzierżawę, nieodpłatnego przekazania lub darowizny. Zbędne lub zużyte składniki rzeczowe majątku ruchomego, niezagospodarowane w ww. sposób, mogą być zlikwidowane.

Dokonując wyceny składnika majątku ruchomego, Centrum stosowało zasady określone w rozporządzeniu ws. gospodarowania składnikami. Jeżeli składniki majątku ruchomego były przeznaczone do likwidacji lub bezpłatnego przekazania wartość składnika ustalano na podstawie wartości księgowej brutto zakupów (kwota brutto z faktury zakupowej). Natomiast, jeśli składnik majątku ruchomego został przeznaczony na sprzedaż, to wartość składnika ustalano na podstawie cen rynkowych.

Dotychczas KCPU nie zgłaszało Prezesowi Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej zamiaru zagospodarowania zbędnych lub zużytych składników rzeczowych majątku ruchomego w określony sposób z uwagi na nieprzekroczenie progów kwotowych, o jakich mowa § 7 ust. 5 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami.

6.1.1. Zużyte składniki majątku.

KCPU posiadało 434 składniki zużytego majątku, których cena zakupu wynosiła 248.032,02 zł brutto. Zużyty majątek, w skład którego wchodziły m. in. wyposażenie, meble, sprzęt biurowy, urządzenia, pochodził z lat 1993-1998 oraz 2000-2021. KCPU dokonało likwidacji zużytego majątku.

Jak wyjaśniło Centrum¹⁰⁸, informacja o zużytym składniku majątku ruchomego każdorazowo pochodziła od pracowników KCPU, którzy użytkują odpowiednio składnik majątku ruchomego, w toku bieżącej działalności oraz w wyniku inwentaryzacji, która miała miejsce w 2023 r.

Zarządzeniem nr 14/2024 Dyrektora KCPU z 4 marca 2024 r. w sprawie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Skarbu Państwa, powołano trzyosobową stałą komisję likwidacyjną, w celu likwidacji zużytych składników rzeczowych majątku KCPU. Komisja likwidacyjna z przeprowadzonej oceny sporządzała protokoły, do których załączała wykaz zużytych składników rzeczowych majątku ruchomego, wraz z propozycją sposobu ich zagospodarowania. Po dokonaniu oceny stanu technicznego i przydatności składników majątku ruchomego, komisja zakwalifikowała wyposażenie do kategorii majątku zbędnego, nienadającego się do dalszego użytkowania i postanowiła zlikwidować majątek. Protokoły komisji przedkładał Dyrektorowi Centrum, celem akceptacji.

Należy zauważyć, że Komisja likwidacyjna działała na zasadach określonych w § 42 ust. 3, 4 i 5 ww. rozporządzenia.

Jak wyjaśniło Centrum,¹⁰⁹ to Kierownik Działu Administracyjnego dokonywał oględzin i jeżeli po oględzinach wynikało, że składniki majątku ruchomego były zniszczone i nie było możliwości ich innego zagospodarowania, ze względu na zły stan techniczny, została powołana komisja ds. likwidacji, która oceniała stan majątku ruchomego. Komisja ds. oceny przydatności składników majątku ruchomego była powoływana w sytuacji, gdy mienie było

¹⁰⁸ Pismo z 26 maja 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

¹⁰⁹ Jw.

w dobrym stanie technicznym i można je było zagospodarować przez nieodpłatne przekazanie, darowiznę lub sprzedaż.

W sytuacji likwidacji składników rzeczowych majątku ruchomego były one utylizowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹¹⁰. W każdym protokole likwidacji był opisany sposób utylizacji składników majątku ruchomego. W przypadku rekomendacji zlikwidowania składników majątku stanowiących elektronikę, zostały one zutylizowane przez firmę zewnętrzną specjalizującą się w utylizacji elektroodpadów. Odbiór sprzętu przez firmę zewnętrzną potwierdzany był protokołem zdawczo-odbiorczym. W przypadku rekomendowania do likwidacji mebli lub innego wyposażenia, zostały one zgłaszane jako gabaryt do firmy zewnętrznej wywożącej odpady komunalne z siedziby KCPU.

KCPU opublikowało na stronie BIP oraz na stronie przedmiotowej KCPU listę zbędnych składników majątku ruchomego, w celu ich dalszego zagospodarowania. Nie były zamieszczane zestawienia zużytych składników majątku ruchomego, co było niezgodne z § 6 ust. 2 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami.

6.1.2. Zbędne składniki majątku.

Centrum posiadało 9 zbędnych składników majątku o łącznej cenie zakupu 68.159,16 zł brutto. Do zbędnych składników majątku zaliczono meble zakupione w latach 1993–2005, samochód osobowy zakupiony w 2017 r. i telefon komórkowy zakupiony w 2023 r.

Zarządzeniem nr 26/2025 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 3 kwietnia 2025 r. powołano Komisję do oceny przydatności rzeczowych składników majątku ruchomego. Komisja występowała w charakterze jednorazowym na potrzeby dokonania bieżącej oceny przydatności 7 rzeczowych składników majątku ruchomego – mebli. Komisja po ocenie technicznej i ocenie przydatności składników majątku ruchomego, stwierdziła że składniki te należy przekazać nieodpłatnie na rzecz podmiotów wymienionych w § 7 ust. 2a rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami, co znalazło odzwierciedlenie w protokole z 4 kwietnia 2025 r. Zaproponowany sposób działania został zaakceptowany przez Zastępcę Dyrektora KCPU wykonującą zadania Dyrektora KCPU.

Ogłoszenie o nieodpłatnym przekazaniu wyposażenia zostało zamieszczone w BIP oraz na stronie internetowej Centrum 10 kwietnia 2025 r., z terminem składania wniosków do 2 maja 2025 r. Nie wpłynęły żadne wnioski o nieodpłatne otrzymanie wyposażenia w odpowiedzi na przedmiotowe ogłoszenie.

Z uwagi, że nieodpłatne przekazanie składników majątku ruchomego nie doszło do skutku, stała komisja likwidacyjna¹¹¹ zakwalifikowała składniki majątku ruchomego do kategorii majątku zbędnego i zawnioskowała o ich likwidację. Protokół został zatwierdzony przez Zastępcę Dyrektora ds. Zarządzania. Składniki rzeczowe majątku ruchomego zostały zutylizowane zgodnie z harmonogramem oraz miejscem odbioru wyznaczonym do odbioru odpadów gabarytowych właściwym dla siedziby KCPU.

W badanym okresie, dokonano sprzedaży składnika majątku ruchomego – telefonu komórkowego iPhone 14 Pro, na wniosek pracownika, z którym rozwiązano stosunku pracy. Wartość ww. składnika określono według wartości rynkowej na podstawie średnich cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem stanu i stopnia zużycia. Sposób sprzedaży składnika majątku był zgodny z trybem określonym w § 8 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami.

Centrum posiadało również zbędny składnik majątku ruchomego w postaci samochodu osobowego marki Skoda Octavia.

¹¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587.

¹¹¹ Zarządzenie Dyrektora KCPU nr 14/2024 z 4 marca 2024 r.

Komisja do oceny przydatności rzeczowych składników majątku ruchomego¹¹², po ocenie stanu technicznego (stan licznika, rok produkcji), przydatności samochodu służbowego, porównaniu kosztów eksploatacyjnych, napraw, kosztów ubezpieczenia, przeglądów technicznych, stwierdziła brak przydatności samochodu służbowego marki Skoda Octavia i wniosła o sprzedaż składnika majątku ruchomego zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami. Powyższe ustalenie znalazło odzwierciedlenie w protokole z 18 kwietnia 2025 r. i zaakceptowane przez Zastępcę Dyrektora KCPU wykonującą zadania Dyrektora KCPU.

Zarządzeniem nr 34/2025 z 14 maja 2025 r. Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU powołano Komisję Przetargową w składzie trzyosobowym. Cenę wywoławczą składnika rzeczowego majątku ruchomego w przetargu publicznym ustalono według wartości rynkowej na podstawie średnich cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem stanu i stopnia zużycia, zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami. Cena wywoławcza wyniosła 3.900,00 zł. Zgodnie z postanowieniami ogłoszenia o przetargu publicznym, ww. Komisja miała wybrać oferenta, który zaproponuje najwyższą cenę. 25 czerwca 2025 r. na stronie internetowej Centrum oraz w BIP KCPU zamieszczono ogłoszenie o przetargu publicznym, spełniające wymogi określone w § 13 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami. Termin składania ofert wyznaczono na 8 lipca 2025 r., co było zgodnie z § 15 ust. 3 rozporządzenia ws. gospodarowania składnikami. W postępowaniu wpłynęła 1 oferta niepodlegająca odrzuceniu. 18 lipca 2025 r. zawarto umowę sprzedaży nr [REDAKTOWANO]. Wysokość ceny nabycia przedmiotu przetargu, zgodnie z ofertą cenową, wyniosła [REDAKTOWANO]. Wadium w kwocie [REDAKTOWANO] złożone przez nabywcę zostało zaliczone na poczet ceny. 24 lipca 2025 r. dokonano odbioru przedmiotu sprzedaży.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym obszarze.

7. Realizacja wybranych zadań statutowych.

Art. 8b ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym oraz § 2 ust. 1 Statutu stanowią, że Centrum prowadzi działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, realizując zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przeciwdziałania innym uzależnieniom, w tym dofinansowane z FRPH. Szczegółowy zakres zadań określa art. 8b ust. 2 ww. ustawy.

Według wyjaśnień Centrum¹¹³, działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii realizowane zgodnie ze Statutem przez Dział Profilaktyki i Edukacji Publicznej, Dział Programów Lokalnych i Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Dział Badań, Monitorowania oraz Współpracy Międzynarodowej, Dział Lecznictwa i Certyfikacji są synergetyczne, często się uzupełniają. Z kolei realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem innym uzależnieniom kompleksowo podlega Działowi Przeciwdziałania Uzależnieniom Behawioralnym.

Zadania statutowe realizowane były przez ww. komórki organizacyjne Centrum w dwójnasób, tj. poprzez bezpośrednie, samodzielne przeprowadzanie działań czy realizowanie projektów oraz poprzez zlecanie zadań podmiotom zewnętrznym w ramach ogłaszanych konkursów.

W zakresie działalności prowadzonej samodzielnie przez komórki organizacyjne KCPU w latach 2024-2025 zrealizowano szereg zadań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących rozwoju kadr, profilaktyki, redukcji szkód, rehabilitacji, reintegracji społecznej oraz monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz

¹¹² Zarządzenie nr 29/2025 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 17 kwietnia 2025 r. w sprawie powołania Komisji do oceny przydatności rzeczowego składnika majątku ruchomego.

¹¹³ Pismo z 22 kwietnia 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych, a także współpracy międzynarodowej. Realizacja ww. zadań została opisana szczegółowo w części merytorycznej sprawozdań KCPU z wykonania budżetu oraz zadań zleconych sporządzonych 19 lutego 2025 r. za rok 2024 oraz 18 lutego 2026 r. za rok 2025. Ponadto, w toku czynności kontrolnych przedłożono obszerne wyjaśnienia¹¹⁴, w których wyszczególniono zadania realizowane przez poszczególne komórki organizacyjne Centrum.

Według części finansowej powyższych sprawozdań na ww. działania związane z prowadzeniem działalności statutowej wydatkowano w 2024 r. 3.827.470,78 zł, natomiast w 2025 r. – 3.686.483,25 zł.

Finansowanie realizacji działań statutowych, które zostały zlecone podmiotom zewnętrznym w ramach ogłaszanych konkursów pochodziło ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia, w tym ze środków państwowych funduszy celowych, zgodnie z art. 13 pkt 1 ustawy o zdrowiu publicznym. Na realizację zadań określonych w Narodowym Programie Zdrowia¹¹⁵, zgodnie z art. 9 ust 4 ww. ustawy, jednostki samorządu terytorialnego oraz m. in. organizacje pozarządowe mogły otrzymać dotacje celowe z budżetu państwa. Art. 14 ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym stanowi dodatkowo, że powierzenie realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego przez odpowiedniego dysponenta środków, odbywa się w trybie konkursu ofert ogłaszanego przez tego dysponenta.

Biorąc pod uwagę powyższe regulacje, KCPU w ramach ogłoszonych na 2024 r. 8 konkursów zawarło z jednostkami spoza sektora finansów publicznych 89 umów dotacyjnych na łączną kwotę 6.829.844,90 zł, z której wydatkowano 6.775.850,85 zł oraz w ramach ogłoszonych na 2025 r. 10 konkursów – 51 umów dotacyjnych na łączną kwotę 6.904.093,09 zł, z której wydatkowano 6.827.251,55 zł.

Szczegółowej kontroli poddano 2 konkursy¹¹⁶, w drodze których udzielono finansowania ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia.

Zgodnie z regulacjami art. 14 ust. 1 ustawy o zdrowiu publicznym, powierzenie realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego odbywa się w trybie konkursu ofert ogłaszanego przez dysponenta. Centrum, w drodze zarządzeń Dyrektora¹¹⁷, ogłosiło konkursy ofert.

Przedmiotowe ogłoszenia zawierały elementy określone w art. 15 ust. 1-3 ustawy o zdrowiu publicznym oraz zostały udostępnione w BIP Centrum, jak stanowi ust. 4 ww. przepisu.

W celu oceny ofert KCPU, na mocy zarządzeń Dyrektora¹¹⁸, powołało komisje konkursowe.

¹¹⁴ Jw.

¹¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2022 r. poz. 642).

¹¹⁶ [REDAKCE]

¹¹⁷ Zarządzenie nr 72/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 21 listopada 2024 r. w sprawie ogłoszenia o konkursie na realizację w 2025 r. zadań z zakresu zdrowia publicznego określonego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 w ramach celu operacyjnego nr 2 oraz powołania Komisji Konkursowej. Zarządzenie nr 80/2025 Dyrektora KCPU w sprawie ogłoszenia o konkursie ofert na realizację w roku 2026 zadań z zakresu zdrowia publicznego.

¹¹⁸ Zarządzenie nr 72/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 21 listopada 2024 r. w sprawie ogłoszenia o konkursie na realizację w 2025 r. zadań z zakresu zdrowia publicznego określonego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 w ramach celu operacyjnego nr 2 oraz powołania Komisji Konkursowej;

Zasady działania komisji konkursowych zostały uszczegółowione w Regulaminie postępowania Komisji Konkursowej KCPU stanowiącym załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 72/2024 oraz stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 48/2025 Dyrektora KCPU z 13 sierpnia 2025 r., ze zmianami¹¹⁹, dalej jako: „Regulamin postępowania komisji konkursowej”.

Członkowie powołanych komisji konkursowych, po zapoznaniu się z wykazami złożonych ofert, podpisali oświadczenia o braku podstaw do wyłączenia, o którym mowa w § 8 ust. 1 ww. Regulaminu. Szczegółowe ustalenia komisji konkursowych zostały udokumentowane w Kartach Oceny Ofert, zgodnie z § 10 ww. Regulaminu, podpisanych przed członków Komisji Konkursowych. Listy ofert przyjętych do realizacji¹²⁰ zostały zamieszczone na stronie BIP oraz stronie internetowej Centrum w zakładce *Aktualności*, zgodnie z wytycznymi § 25 ww. Regulaminu.

Z dokumentacji wynika, że zarówno w konkursie o numerze [REDAKTOWANO] jak również w konkursie o numerze [REDAKTOWANO] złożono 1 ofertę, które z uwagi na spełnienie warunków konkursowych zostały przyjęte do realizacji.

Oferty złożone w ramach ww. konkursów spełniły wymagania określone w art. 15 ust. 5 i 6 ustawy o zdrowiu publicznym. Według Kart Oceny Ofert przedmiotowe oferty otrzymały odpowiednio: [REDAKTOWANO] i dofinansowanie w wysokości [REDAKTOWANO] oraz [REDAKTOWANO] i dofinansowanie w wysokości [REDAKTOWANO]. Na podstawie zatwierdzonych przez Dyrektora KCPU list ofert przyjętych do realizacji zawarto z podmiotami umowy¹²¹.

Zgodnie z art. 88 ust. 4 ustawy o grach hazardowych wydatki FRPH, są przeznaczone wyłącznie na:

- 1) prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej i opracowywanie specjalistycznych ekspertyz, raportów, sprawozdań dotyczących problematyki uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych;
- 2) opracowywanie i wdrażanie nowych metod profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych;
- 3) udzielanie finansowej pomocy instytucjom i stowarzyszeniom realizującym zadania związane z rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym sporządzanie oceny rozpowszechnienia i zagrożenia patologicznym hazardem;
- 4) prowadzenie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości programów profilaktycznych i terapeutycznych, a także zwiększanie kompetencji zawodowych osób zajmujących się leczeniem w celu zwiększenia skuteczności oraz dostępności leczenia uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych dla osób uzależnionych i ich bliskich;
- 5) zadania określone w przepisach o zdrowiu publicznym.

Szczegółowe warunki uzyskiwania dofinansowania realizacji ww. zadań, tryb składania wniosków oraz przekazywania środków zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra

Zarządzenie nr 81/2025 Dyrektora KCPU z 7 listopada 2025 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowych do oceny ofert przedłożonych w ramach konkursu dotyczącego realizacji w 2026 r. zadań z zakresu zdrowia publicznego ogłoszonego Zarządzeniem nr 80/2025 Dyrektora Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom z 7 listopada 2025 r.

¹¹⁹ Zarządzenie nr 79/2025 Dyrektora KCPU z 7 listopada 2025 r.

¹²⁰ Zarządzenia Dyrektora KCPU o nr 78/2024 z 16 grudnia 2024 r. oraz o nr 3/2026 z 7 stycznia 2026 r.

¹²¹ Dot. umowy nr [REDAKTOWANO] oraz umowy nr [REDAKTOWANO]

Zdrowia z dnia 31 października 2017 r. w sprawie uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych¹²².

Szczegółowej kontroli poddano 2 konkursy¹²³, w drodze których udzielono dotacji celowej ze środków FRPH na realizację zadań określonych w art. 88 ust. 4 pkt 3 i 5 ustawy o grach hazardowych.

Zgodnie z wytycznymi § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRPH, KCPU, jako podmiot upoważniony, przekazało do akceptacji Ministra Zdrowia wykazy zadań obejmujących wysokość proponowanych środków w FRPH przeznaczonych na dofinansowanie ww. zadań, które uzyskały akceptację Ministra Zdrowia¹²⁴. Centrum, w drodze zarządzeń Dyrektora¹²⁵, ogłosiło konkursy wniosków. Przedmiotowe ogłoszenia zawierały elementy określone w § 7 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia oraz zostały udostępnione na stronie BIP Centrum, jak stanowi ust. 4 ww. przepisu.

W celu rozpatrzenia wniosków KCPU powołało komisje konkursowe, jak stanowi § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRPH¹²⁶.

Zasady działania komisji konkursowych zostały uszczegółowione w Regulaminie postępowania Komisji Konkursowej KCPU, stanowiącym załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 66/2024 oraz stanowiący załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 71/2025 Dyrektora KCPU z 21 października 2025 r., dalej jako: „Regulamin postępowania komisji konkursowej”.

¹²² Dz.U. z 2017 r. poz. 2029, dalej jako: „rozporządzenie w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRPH”.

¹²³ Numer zadania KCPU: 7/HN, nazwa zadania konkursowego: Realizacja programów profilaktyki selektywnej w ramach celu operacyjnego nr 2. Profilaktyka uzależnień, 2.1 Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom. 2.1.1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom; Numer zadania KCPU: 6/HB, nazwa zadania konkursowego: Program opieki i terapii dla osób z uzależnieniami behawioralnymi a także dla ich bliskich i rodzin w ramach udzielania finansowej pomocy instytucjom i stowarzyszeniom realizującym zadania związane z rozwiązywaniem problemów wynikających z uzależnień od hazardu lub innych uzależnień niestanowiących uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym sporządzanie oceny rozpowszechnienia i zagrożenia patologicznym hazardem.

¹²⁴ Pismo z 17 października 2024 r. o znaku ZPP.62.119.2024.MG oraz pismo z 23 października 2025 r. o znaku ZPP.62.112.2025.MG.

¹²⁵ Zarządzenie nr 66/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 29 października 2024 r. w sprawie ogłoszenia o konkursie wniosków na realizację w 2025 roku zadań z zakresu zdrowia publicznego dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych pozostających w dyspozycji Ministra Zdrowia oraz powołania Komisji Konkursowej oraz Zarządzenie nr 69/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 31 października 2024 r. w sprawie sprostowania Zarządzenia nr 66/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU.

Zarządzenie nr 74/2025 Dyrektora KCPU w sprawie ogłoszenia o konkursie wniosków na realizację w roku 2026 zadań z zakresu PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM BEHAVIORALNYM dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych pozostających w dyspozycji Ministra Zdrowia.

¹²⁶ Zarządzenie nr 66/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 29 października 2024 r., Zarządzenie nr 69/2024 Zastępcy Dyrektora KCPU wykonującej zadania Dyrektora KCPU z 31 października 2024 r. w sprawie w sprawie powołania Komisji Konkursowej do oceny wniosków przedłożonych w ramach konkursu dotyczącego realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych ogłoszonego Zarządzeniem nr 74/2025 Dyrektora KCPU z 27 października 2025 r. sprostowania Zarządzenia nr 66/2024 oraz Zarządzenie nr 75/2025 Dyrektora KCPU

Członkowie powołanych komisji konkursowych, po zapoznaniu się z wykazami złożonych wniosków, podpisali oświadczenia o braku podstaw do wyłączenia, o którym mowa w § 8 ust. 1 ww. Regulaminu. Szczegółowe ustalenia komisji konkursowej zostały udokumentowane w Kartach Oceny Wniosków, zgodnie z § 10 ww. Regulaminu, wypełniając tym samym regulację § 9 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRPH. Zgodnie z § 9 ust. 4 ww. rozporządzenia z posiedzeń komisji konkursowych sporządzono protokoły podpisane przez wszystkich członków, zawierające m. in. zestawienia wniosków rozpatrzonych pozytywnie oraz zestawienia wniosków, które komisja oddaliła lub odrzuciła. Jak stanowi § 9 ust. 5 i 8 ww. rozporządzenia, listy wniosków zalecanych do dofinansowania zostały przekazane do akceptacji Ministra Zdrowia w terminie wynikającym z ww. przepisu oraz udostępnione na stronie BIP KCPU.

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w konkursie o numerze [REDAKTOWANO] złożono 19 wniosków, z których 7 zostało przyjętych, a 12 oddalonych, natomiast w konkursie o numerze [REDAKTOWANO] złożono 33 wnioski, z których 22 zostało przyjętych, 8 oddalonych, a 3 odrzucone. Szczegółowej kontroli zostały poddane 2 umowy podpisane na podstawie przyjętych wniosków¹²⁷.

Według Karty Oceny Wniosku, poddany kontroli wniosek złożony w konkursie o numerze [REDAKTOWANO] został oceniony pozytywnie, otrzymując łącznie [REDAKTOWANO] oraz dofinansowanie na kwotę [REDAKTOWANO]¹²⁸, natomiast wniosek złożony w konkursie o numerze [REDAKTOWANO] został oceniony pozytywnie, otrzymując łącznie [REDAKTOWANO] oraz dofinansowanie na kwotę [REDAKTOWANO]. Przedmiotowe wnioski znalazły się na liście wniosków zalecanych do dofinansowania, zatem zgodnie z § 11 rozporządzenia w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRPH stały się one podstawą do zawarcia umowy o dofinansowanie realizacji zadania. Przedmiotowe umowy zostały sporządzone zgodnie z wymogami art. 150 ustawy o finansach publicznych, a tym samym z § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia, a także § 12 ust. 2 i § 13 ww. rozporządzenia.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, ww. konkursy zostały zrealizowane zgodnie z przepisami wynikającymi z ustawy o zdrowiu publicznym, rozporządzenia w sprawie dofinansowania zadań ze środków FRPH, a także z regulacji wewnętrznych Centrum.

Tryb oraz zasady przekazywania, rozliczania i kontroli dotacji udzielanych na realizację zadań zleconych uregulowano Zarządzeniami Dyrektora Centrum nr 46/2022 z 3 czerwca 2022 r., a następnie Zarządzeniem nr 68/2024 z 31 października 2024 r., dalej jako: „Procedura kontroli”.

Na podstawie przepisów ww. Procedury, w ramach prowadzenia nadzoru nad realizacją zadań zleconych, KCPU dokonuje:

- Weryfikacji sprawozdania finansowego z realizacji zadania publicznego (§8 Procedury);
- Weryfikacji sprawozdania merytorycznego z realizacji zadania publicznego (§ 10 Procedury);
- Kontrole prawidłowości realizacji zadań zleconych (§ 14 Procedury).

Kontrola prawidłowości realizacji zadań zleconych odbywa się na zasadach i w trybie ustawy o kontroli. Kontrole mogą być prowadzone w toku realizacji zadania oraz po

¹²⁷ W zakresie konkursu o numerze 7/HN – wniosek o [REDAKTOWANO]
[REDAKTOWANO] oraz umowa nr [REDAKTOWANO]

W zakresie konkursu o numerze 6/HB – wniosek [REDAKTOWANO]
[REDAKTOWANO] oraz umowa nr [REDAKTOWANO]

¹²⁸ Wnioskowana kwota dotacji została zmniejszona z [REDAKTOWANO] z uwagi na zmiany wskazane w Karcie Oceny Wniosku.

¹²⁹ Wnioskowana kwota dotacji została zmniejszona z [REDAKTOWANO] z uwagi na zmiany wskazane w Karcie Oceny Wniosku.

zakończeniu jego realizacji przez okres 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym zadanie publiczne było realizowane.

Jak wynika z wyjaśnień KCPU¹³⁰, zgodnie z obowiązującymi procedurami corocznie sporządzany jest plan kontroli na rok następny, zatwierdzany przez Dyrektora KCPU i obejmuje w pierwszej kolejności kontrolę co najmniej 5% dotacji udzielonych w roku poprzednim. Plan ten uwzględnia czynności kontrolne zaplanowane przez komórki właściwe do prowadzenia odrębnych kontroli merytorycznych oraz finansowych, które w procesie planowania kierują się wynikami bieżącego nadzoru, analizą ryzyka oraz potrzebą weryfikacji prawidłowości realizacji zadań i realizowanych umów.

Z wyjaśnień KCPU¹³¹ wynika, że nie sporządza się odrębnej, całościowej oceny kontrolowanego zadania obejmującej wyniki kontroli merytorycznej i finansowej dotyczącej jednej umowy w formie wspólnego dokumentu. Każda komórka organizacyjna dokonuje oceny kontrolowanego obszaru pozostającego w zakresie swojej właściwości. Podstawowym elementem koordynacji działań kontrolnych jest uzgadnianie planów kontroli na etapie ich opracowywania i zatwierdzania.

Szczegółowej kontroli poddano 4 losowo wybrane kontrole¹³². Na podstawie analizy przedłożonej dokumentacji ustalono jak poniżej.

Z przeprowadzonych weryfikacji i kontroli, KCPU sporządzało odrębne protokoły kontroli finansowej i merytorycznej, projekty wystąpienia pokontrolnego, dalej jako: „PWP”, w części finansowej i merytorycznej, wystąpienie pokontrolne, dalej jako: „WP”, w części finansowej i merytorycznej. Zgodnie z procedurą kontroli, w przypadku przeprowadzania kontroli w siedzibie Zleceniobiorcy, sporządzany był protokół kontroli finansowej i merytorycznej. Taka praktyka pozostawała w sprzeczności z trybem dokumentowania i zakończenia postępowania kontrolnego, określonym przepisach ustawy o kontroli w administracji rządowej.

- W przypadku kontroli podmiotu [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO] przedłożono PWP w części finansowej z 14 stycznia 2026 r. oraz WP w części merytorycznej z 22 kwietnia 2024 r. oraz protokół kontroli merytorycznej z 5 kwietnia 2024 r. i protokół kontroli finansowej z 21 października 2024 r. W odniesieniu do PWP z 14 stycznia 2026 r., KCPU wyjaśniło¹³³, że WP w części finansowej nie zostało dotychczas sporządzone z uwagi na oczekiwanie na rozstrzygnięcie Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w sprawie dotyczącej analogicznego zagadnienia ujawnionego podczas kontroli innej umowy tego samego podmiotu. Dodatkowo wskazać należy, że długotrwale prowadzono czynności kontrolne, tj. od 21 października 2024 r. do 31 grudnia 2025 r.¹³⁴.

¹³⁰ Pismo z 25 czerwca 2026 r. o znaku: ZDZ.0910.1.2026.

¹³¹ Pismo z 29 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

¹³² Dokumentacja pokontrolna dotycząca: [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO]

w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO]

[REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO].

¹³³ Jw.

¹³⁴ Jak wyjaśniono, kontrola finansowa wszczęta w listopadzie 2024 r. została czasowo zawieszona do lutego 2025 r. z uwagi na długotrwałą nieobecność pracownika uczestniczącego w czynnościach kontrolnych. W okresie tym, KCPU nie dysponowało wyodrębnionym stanowiskiem kontrolera finansowego, a czynności kontrolne były realizowane przez Zastępcę Głównego Księgowego oraz Kierownika Działu Nadzoru Zadań

Natomiast, brak PWP w części merytorycznej uzasadniono faktem, że dokument pn. „wystąpienie pokontrolne” został w przedmiotowym przypadku potraktowany jednocześnie jako protokół z kontroli oraz wystąpienie pokontrolne.

- W przypadku kontroli przeprowadzonej w podmiocie [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO] w przypadku kontroli merytorycznej przedłożono protokół z 9 lipca 2024 r. oraz WP z 9 lipca 2024 r., natomiast nie sporządzono PWP.
- W przypadku kontroli przeprowadzonej w podmiocie [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO] przedłożono protokół w części merytorycznej z 29 listopada 2024 r., PWP w części merytorycznej z 12 grudnia 2024 r. oraz WP w części finansowej z 2 kwietnia 2026 r. KCPU¹³⁵, w odniesieniu do kontroli finansowej, wyjaśniło że kontrola finansowa została przeprowadzona w siedzibie Centrum na podstawie dokumentacji przekazanej przez Zleceniobiorcę. Z uwagi na formę przeprowadzenia kontroli nie sporządzano protokołu kontroli, gdyż zgodnie z obowiązującymi procedurami dokument ten sporządzany jest w przypadku kontroli prowadzonych w siedzibie Zleceniobiorcy lub w miejscu realizacji zadania. W przypadku kontroli merytorycznej brak było WP, pomimo że nie wpłynęły zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego.

Pomimo szczegółowej procedury w zakresie weryfikacji sprawozdań, przeprowadzone kontrole miały charakter częściowy i obejmowały wyłącznie zagadnienia finansowe albo merytoryczne i nie obejmowały jednoczesnej analizy obu tych obszarów.

- W przypadku kontroli przeprowadzonej w podmiocie [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO], przeprowadzono kontrolę w części merytorycznej, nie prowadzono kontroli finansowej. Powyższe wynikało z przyjętych w KPCU planów kontroli.

Łączono poszczególne etapy postępowania kontrolnego i łącznie stosowano elementy formalne dokumentów charakterystyczne dla PWP i WP, co skutkowało błędnym zamieszczaniem pouczeń.

- W przypadku kontroli podmiotu [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO] w WP w części merytorycznej w pouczeniu wskazano prawo do wniesienia zastrzeżeń przez kierownika jednostki kontrolowanej, podczas gdy prawo do wniesienia zastrzeżeń dotyczy PWP. Jak wyjaśniło Centrum, zastosowano rozwiązanie polegające na sporządzeniu jednego dokumentu obejmującego zarówno ustalenia kontroli, jak i elementy właściwe dla wystąpienia pokontrolnego.
- W przypadku kontroli przeprowadzonej w [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO] nie zamieszczono prawidłowego pouczenia w WP w części merytorycznej z 9 lipca 2024 r. stosownie do art. 48 ustawy o kontroli, o braku przysługujących środków odwoławczych

Wstrzymano czynności pokontrolne do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez inny organ, co wpłynęło na przewlekłe prowadzenie postępowania kontrolnego.

- W przypadku kontroli podmiotu [REDAKTOWANO] w związku z realizacją umowy nr [REDAKTOWANO] nie rozpatrzono zastrzeżeń wniesionych do PWP z uwagi na oczekiwanie na ostateczne rozstrzygnięcia w sprawie prowadzonej przez Rzecznika Dyscypliny Finansów

Zleconych, którzy wykonywali je równolegle z obowiązkami wynikającymi z zajmowanych stanowisk.

¹³⁵ Pismo z 25 czerwca 2026 r. o znaku ZDZ.0910.1.2026.

Publicznych. Jak oświadczyło Centrum, wynik tego postępowania może mieć istotne znaczenie dla oceny okoliczności będących przedmiotem zastrzeżeń oraz dla treści ostatecznego WP. W tym miejscu należy podkreślić, że czym innym jest badanie, czy doszło do naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a czym innym kontrola, której celem jest badanie prawidłowości realizacji zawartej umowy. Są to odrębne przedmioty oceny, a także inne reżimy odpowiedzialności, a w konsekwencji nie jest właściwe uzależnianie zakończenia postępowania kontrolnego od wyników prowadzonego przed Rzecznikiem postępowania.

Mając na uwadze powyższe ustalenia należy zauważyć, że czynności kontrolne w zakresie merytorycznym i finansowym są realizowane przez różne komórki organizacyjne. Taki sposób organizacji procesu kontroli skutkuje rozproszeniem czynności kontrolnych i nie zapewnia realizacji kontroli jako jednolitego procesu, obejmującego kompleksową ocenę realizacji kontrolowanego zadania.

Przyjęty sposób postępowania nie zapewniał również zgodności kontroli właściwej dla trybu i zasad określonych w ustawie o kontroli. KCPU nie stosowało jednolitych zasad dokumentowania wyników kontroli, z rozróżnieniem pomiędzy poszczególnymi etapami oraz dokumentacją kończącą te etapy. Nieprawidłowe jest stosowanie przez Centrum, wzoru dokumentów w zależności od miejsca prowadzenia kontroli, tj. w przypadku kontroli w siedzibie Zleceniobiorcy, sporządzany jest protokół kontroli. Ustawa o kontroli dopuszcza – w art. 21 – prowadzenie czynności kontrolnych w siedzibie jednostki kontrolowanej lub poza nią. Jednakże, co należy podkreślić, ustalenia dokonane w trakcie kontroli oraz oceny opisuje się w PWP, a następnie WP. Protokół sporządzany jest z przebiegu oględzin oraz z przyjęcia ustnych wyjaśnień lub oświadczeń i stanowi on dowód kontroli.

Nie kwestionuje się przyjętego sposobu organizacji kontroli, polegającego na wyodrębnieniu części merytorycznej i finansowej. Jednak należy wskazać, że zasadnym byłoby zapewnienie spójności i jednolitości procesu kontroli, w szczególności w aspekcie trybu i zasad wynikających z ustawy o kontroli.

Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam Pani Dyrektor:

- 1) Przeprowadzanie postępowań rekrutacyjnych zgodnie z przepisami ustawy o zdrowiu publicznym;
- 2) Wprowadzenie jednoznacznych i zgodnych z założeniami ustawy o zdrowiu publicznym regulacji wewnętrznych w zakresie podejmowania dodatkowych zajęć zarobkowych przez pracowników KCPU oraz bezwzględne stosowanie się do nich;
- 3) Rozważenie wzięcia pod uwagę innych form wynagradzania własnych pracowników za wykonywanie dodatkowych zadań na rzecz KCPU niż zawieranie umów cywilnoprawnych;
- 4) Dokonanie przeglądu wewnętrznych regulacji Centrum dotyczących przyznawania dodatkowych świadczeń pieniężnych w zakresie nazewnictwa przyznawanych świadczeń;
- 5) Dokonanie przeglądu i aktualizacji polityki rachunkowości w zakresie jej zgodności ze stanem faktycznym oraz przepisami prawa powszechnie obowiązującego;
- 6) Klasyfikowanie wydatków zgodnie z rozporządzeniem ws. klasyfikacji;
- 7) Doprecyzowanie Regulaminu nabywania towarów i usług obowiązującym w KCPU, w szczególności w zakresie zasad postępowania i wyłączeń w ramach kategorii „zakup usług informatycznych”, celem zapewnienia przejrzystości, obiektywizmu i bezstronności procesu wyboru wykonawców;
- 8) Zapewnienie prawidłowego ujmowania dochodów budżetowych zgodnie z obowiązującą klasyfikacją budżetową;
- 9) Zapewnienie wykorzystywania dostępnych instrumentów prawnych i organizacyjnych służących odzyskiwaniu środków publicznych oraz dochodzeniu należności, a także rozważenie opracowania regulacji wewnętrznych w zakresie windykacji należności;

- 10) Zapewnienie zgodności pomiędzy danymi sprawozdawczymi a danymi wynikającymi z prowadzonych ksiąg rachunkowych;
- 11) Zamieszczanie na stronie BIP oraz na stronie przedmiotowej KCPU zestawień zużytych składników majątku ruchomego, zgodnie z rozporządzeniem ws. gospodarowania składnikami;
- 12) Dokonanie przeglądu i aktualizacji *Procedury kontroli*, zapewniając zgodność procesu kontroli KCPU z trybem i zasadami określonymi w ustawie o kontroli, w szczególności w aspekcie dokumentowania przebiegu i wyników kontroli;
- 13) Rozważenie wprowadzenia rozwiązań organizacyjnych celem skoordynowanej realizacji czynności kontrolnych w zakresie merytorycznym i finansowym oraz dokonywania całościowej oceny realizacji kontrolowanego zadania.

Przedstawiając powyższe zalecenia, oczekuję od Pani Dyrektor, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach w celu ich realizacji lub przyczynach ich niepodjęcia.

Ponadto, informuję Panią Dyrektor, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z wyrazami szacunku

Ernest Bober
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/